

Bedre avfallsstatistikk

Forslag til forbedringer for avfall fra husholdninger

Rapport nr: 02/2019

**Avfall
Norge**

Rapport nr: 02/2019	Dato: 29.03.2019	Revidert:	Rev. dato:
Distribusjon: Åpen		ISSN:	ISBN: 82-8035-043-8

Tittel:

Bedre avfallsstatistikk - Forslag til forbedringer for avfall fra husholdninger

Oppdragsgiver:

Avfall Norge

Kontaktperson:

Håkon Bratland/Henrik Lystad

Forfatter(e):

Sølvi R. Haugedal

Frode Syversen

Medforfatter(e):

Oppdragstaker:

Mepex as

Prosjektleder:

Frode Syversen

Emneord:

husholdningsavfall, avfallsstatistikk,

Subject word:

household waste, municipal waste, waste statistics

Godkjent av Henrik Lystad	Dato 29.03.2019	Sign
-------------------------------------	---------------------------	-------------

Forord

Med revidert avfallsrammedirektiv fra 2018 vil kravene til innrapportering av nasjonal avfallsstatistikk endres. Norge vil måtte gå fra å rapportere på husholdningsavfall til å rapportere på «municipal waste», som inkluderer tilsvarende næringsavfall. I tillegg skal målepunktet for materialgjenvinning endres fra «sendt til» til det som blir materialgjenvunnet. Det pågår et arbeid i EU-kommisjonen med å avklare nye detaljerte rutiner for fremtidig rapportering til EU. Det er spesielt nye målepunkter for materialgjenvinning som kan få store konsekvenser for hvordan statistikken skal utvikles.

Avfall Norge har gjennomført et prosjekt for å kunne gi innspill til norske myndigheter og Statistisk Sentralbyrå (SSB) om behov for å utvikle norsk avfallsstatistikk. Prosjektet har kartlagt utfordringer ved dagens system for rapportering og utarbeidelse av statistikk. Videre har prosjektet vurdert behov for å gjøre endringer og utarbeidet konkrete forslag som fremlegges i rapporten.

Hoveddelen av prosjektet har fokus på statistikk for avfall fra husholdninger og system for innrapportering via KOSTRA. Det har vært behov for å se utviklingen av denne statistikken i sammenheng med øvrig statistikk og ikke minst system for rapportering fra avfallsbehandling, gjenvinning og eksport/import av avfall.

Det er gjennomført en spørreundersøkelse for å dokumentere utfordringer og behov for endringer. I tillegg er det gjennomført 2 workshops som Avfall Norge arrangerer, åpne for alle interesserte. Disse workshopene har hatt stor oppslutning og både Miljødirektoratet og SSB har vært med i prosessen. Det gir til sammen et godt fundament for de forslag som fremlegges i rapporten.

Prosjektet peker på behov for en helhetlig gjennomgang av norsk avfallsstatistikk og muligheten for å etablere et nasjonalt elektronisk register for alle avfallsmengder som blir registrert per vekt. Det vil være behov for å kombinere statistikk for husholdningsavfall levert fra kommunene med rapportering fra behandlingsanlegg, mv hvor feilsorteringer fjernes og det oppstår tap av materiale.

Prosjektet har på kort sikt bidratt til at SSB veilederen for KOSTRA-rapporteringen for 2018 har blitt oppdatert og utdypet med sikte på å få mer enhetlig rapportering og mer konsistent statistikk. Det er forsøkt ryddet opp i uklarheter som gir grunnlag for ulike tolkninger.

I tillegg fremmes forslag til hvordan rapporteringen og statistikken bør utvikles fra 2019-2020 avhengig av nødvendig prosess for å avklare disse endringene. Det innebærer i første rekke at innrapporteringen blir mer komplett og er i tråd med faktiske registreringer av avfallet i kommunene. Det legges opp til et bedre og enhetlig system for å rapportere på total mengde håndtert og deretter korrigere for næringsavfall.

Henrik Lystad

Fagdirektør

Innhold

1 Sammendrag	5
2 Innledning	9
2.1 Bakgrunn	9
2.2 Formål	10
2.3 Arbeidsopplegg	10
2.4 Gjennomføring	10
3 Norsk avfallsstatistikk og EU-rapportering – nye behov	12
3.1 Oversikt over norsk avfallsstatistikk	12
3.2 Behov for helhetlig gjennomgang	14
3.3 EU-tilpasning	15
4 Husholdningsavfall - kartlegging av utfordringer og behov	18
4.1 Spørreundersøkelse 1	18
4.1.1 Resultater spørreundersøkelse 1 del I	19
4.1.2 Resultater Spørreundersøkelse 1 del II (rapporteringsansvarlige)	21
4.2 Resultat fra workshop 1 (W1)	24
5 Husholdningsavfall - analyse av aktuelle tiltaksområder	26
5.1 Utvide rapportering til flere avfallstyper og ulike systemløsninger	26
5.2 Bedre systemer for å skille på avfallskilder	28
5.2.1 Definisjon av ulike kilder	28
5.2.2 Skille ut andelen næringsavfall	29
5.2.3 Hva med BA-avfall?	30
5.2.4 Husholdningsavfall innsamlet av bedrifter	30
5.3 Rapportering av forberedelse til ombruk	31
5.3.1 Hva er ombruk?	31
5.3.2 Ordning for måling og registrering av ombruk	33
5.3.3 Unngå konkurranse mellom ombruk og materialgjenvinning	34
5.4 Målepunkt og definisjon materialgjenvinning	34
5.4.1 Dagens praksis	34
5.4.2 Nye målepunkt EU	36
5.4.3 Behov for avklaring av kommunens rolle i forhold til målepunkter	37
5.5 Veiledningstjenester	37
6 Husholdningsavfall - endringer av veileder for 2018	39

7	Husholdningsavfall - forslag til forbedringer fra 2019-2020	40
7.1	Oversikt over forslag til tiltak	40
7.2	Rapportering på systemløsninger og flere avfallstyper	42
7.2.1	Forslag til tiltak	42
7.2.2	Hva oppnås	42
7.2.3	Konsekvenser for ulike aktører	42
7.2.4	Drøfting og presiseringer	42
7.3	Skille ut næringsavfall ved rapportering	43
7.3.1	Forslag til tiltak	43
7.3.2	Hva oppnås	43
7.3.3	Konsekvenser for kommuner og SSB	43
7.3.4	Presiseringer og drøfting	43
7.4	Forberedelse til ombruk med i rapportering og statistikk	44
7.4.1	Forslag til tiltak	44
7.4.2	Hva oppnås	44
7.4.3	Konsekvenser for kommuner	44
7.4.4	Presiseringer og drøfting	44
7.5	Målepunkt og definisjon materialgjenvinning	45
7.5.1	Forslag til tiltak	45
7.5.2	Hva oppnås	45
7.5.3	Konsekvenser for aktørene	45
7.5.4	Presiseringer og drøfting	45
7.6	Nye skjema, bedre veiledningstjeneste og opplæring	46
7.6.1	Forslag til tiltak	46
7.6.2	Hva kan oppnås	46
7.6.3	Konsekvenser for aktørene	46
7.6.4	Presiseringer og drøfting	46
8	Vedlegg.....	47
8.1	Statistikk som inngår i avfallsregnskapet	47
8.2	Tiltak for KOSTRA-rapportering 2018	48
8.3	Veileder for 2018-rapportering	50
8.4	Behandlingsform – fremtidig rapportering	56
8.5	Skjema for fremtidig rapportering	58
8.5.1	Tabeller	58
8.5.2	Utfyllende opplysninger	59

1 Sammendrag

Bakgrunn

Avfall Norge opplever at mange av medlemmene og bransjen generelt ønsker forbedringer i avfallsstatistikk. Det er behov for at statistikken skal bli et bedre og mer helhetlig og pålitelig verktøy for å kunne gjøre analyser av avfallsbransjen og sammenligne resultater mellom ulike kommuner og regioner på en god måte. Det er behov for forbedringer i både system og kvalitet på innrapporteringen, bearbeidingen og presentasjonen av statistikken.

Kravet om god avfallsstatistikk er økende i lys av ambisiøse målsetninger for materialgjenvinning i EU og Norge, med tilhørende nye målepunkt og beregningsregler. Mål om 65 % materialgjenvinning i 2035 for Municipal Waste står sentralt i denne sammenhengen, hvor målepunktet skal knyttes opp til gjenvinningsprosessen.

Norsk statistikk angir at rundt 38 % er **levert til** materialgjenvinning, både for husholdningsavfall og avfall fra tjenesteytende næringer. I praksis er mengden som faktisk brukes som råvare til nye produkter en del lavere, noe som gir et dårligere utgangspunkt i forhold til nye ambisiøse krav. På en annen side inkluderer ikke mengdene avfall/produkter levert til ombruk.

Kommuner og næringsliv står overfor en ny situasjon med ambisiøse mål for materialgjenvinning. Norske myndigheter forbereder nå en forskrift som pålegger utsortering av biologisk avfall og plastavfall, trolig med definerte krav til måloppnåelse. Det er behov for gode systemer for å måle resultater korrekt. Det har ikke vært et prioritert område i Norge. Statistikken blir viktigere, og Stortingets Energi- og miljøkomite vedtok i mars 2018 at det skal utredes forbedringer av avfallsstatistikk (V 495).

En av utfordringene med norsk avfallsstatistikk er at den utvikles med et begrenset samarbeid og dialog mellom bransjen, myndigheter og SSB. Det som oppnås av prosesser gjennom ett årlig møte i KOSTA-VAR utvalget blir begrenset. Det er i dette prosjektet lagt vekt på å oppnå en prosess som involverer mange for å sikre en forankring av forslagene som bygger på synspunkter fra flertallet av de som har bidratt i prosessen. Det er noe som bør følges opp av partene i det videre arbeidet.

Formål prosjektet

Prosjektet har hatt som formål å foreslå hvordan avfallsstatistikken for husholdninger kan utvikles og forbedres slik at det blir et best mulig verktøy for å måle utviklingen i avfallsmengder og grad av ombruk og materialgjenvinning. Det vil være et avgjørende grunnlag for vurdering av måloppnåelse regionalt, nasjonalt og i EU, både for avfall fra husholdning og næringsliv (Municipal Waste).

Det har vært et mål at forslagene skal være et resultat av en åpen prosess hvor både avfallsbransjen, myndigheter og SSB deltar og at man oppnår en god felles plattform for videre arbeid. Følgende delmål er satt opp:

- Identifisere behov for forbedringer og oppnå felles forståelse for disse
- Utarbeide forslag til konkrete tiltak for å utvikle rapporteringen og statistikken

- Å inkludere all rapportering av ombruk av tekstiler og annen ombruk i kommunal regi
- Presiseringer rundt korrekt behandlingsform. Unngå at bruk av ulike avfallsmasser på deponi teller som materialgjenvinning.
- Entydlig kategorisering av ulike avfallstyper når de skal tilpasses SSB sitt forenklete skjema
- Korreksjoner for mengde næringsavfall skal gjøres for hver avfallstype før det legges inn i skjema. Metode for korreksjon kan oppgis.
- At hele mengden levert fra kommunen rapporteres levert til materialgjenvinning dersom det er hovedmålet med utsorteringen, uten å gjøre noen korreksjoner for faktisk grad av materialgjenvinning.

Selv om materialgjenvinningsgraden skal knyttes opp mot faktisk materialgjenvunnet avfall foreslås det å rapportere samlede avfallsmengder levert til slik behandling. Her har det vært ulike praksis og inntil videre er det best at ingen foretar slike korreksjoner som krever gode rapporter fra nedstrømsaktører. Da må det også klart formidles at levert til materialgjenvinning ikke er et mål på faktisk materialgjenvinningsgrad.

Skjema for rapportering har inkludert ombruk, men det er få som har rapportert noe da mengdene uansett ikke har inngått i statistikken. For 2018 er SSB åpen for at statistikken kan presenteres både med og uten mengdene rapportert til ombruk. Kommunen oppfordres derfor til å inkludere all organisert innsamling av tekstiler i kommunen og all ombruksaktivitet på egne gjenvinningsstasjoner.

Større endringer i rapporteringen fra 2019-2020

Hovedmålsettingen med prosjektet om bedre rapportering og statistikk, krever mer omfattende endringer. Det foreslås at skjema for rapportering i 2019-2020 omarbeides en god del. Overordnet foreslås det at rapporteringen legger opp til følgende:

- Skille på mengder for innsamlet fra henteordning og gjenvinningsstasjon.
- Rapportere både på totalt innsamlet mengde (vektdata) og mengde beregnet husholdningsavfall hvor andelen næringsavfall er trukket ut for hver avfallstype.
- Utvide antall avfallstyper som rapporteres til de som faktisk normalt registreres i kommunene
- Innføre obligatorisk rapportering av forberedelse til ombruk og implementere dette i statistikken for materialgjenvinning
- Beholde ett definert målepunkt for alle avfallsstrømmer – utsortert mengde levert til behandlingsanlegg uten korreksjoner for tap i behandlingsanlegg.

Det foreslår at det etableres et forbedret veiledningstilbud. Det er avdekket stort behov for at rapporteringsansvarlige har et sted hvor de kan få raske og gode svar. Kvaliteten på statistikken er avhengig av de personene som legger inn tallene. Skal man oppnå enhetlig rapportering må god veiledning være tilgjengelig og brukes.

Det er avgjørende at SSB, Avfall Norge og Miljødirektoratet følger opp saken og legger forslag fram for besluttede organer for KOSTRA-statistikken. Det kan bli spørsmål om dette vil kreve merarbeid og styrking av ressursene.

Hvordan sikre data om materialgjenvinningsgrad?

Et viktig spørsmål fremover er hvordan man skal legge opp et helhetlig system som kan følge avfallet fra det er sendt fra kommunene til det er ferdig sortert, gjenvunnet og sluttbehandlet. Det foreslås at kommunene ikke skal ha rapporteringsansvar for all nedstrømsaktivitet for eget avfall, men at det ansvaret ligger på behandlingsanlegg og ev. returselskap. Kommunenes rapportering kan avgrenses til hvilken avfallsmengde de leverer til ulike anlegg/aktører. De fleste kommuner er samtidig interessert i å få rapporter om hva som skjer med avfallet.

Det er behov for et felles system hvor alle behandlingsanlegg, gjenvinningsanlegg og eksportører av avfall til gjenvinning eller sluttbehandling rapporterer inn sine resultater, herunder hva som går til materialgjenvinning og andre behandlingsformer. Det vil være avgjørende for å få grunnlag for å beregne nasjonal materialgjenvinningsgrad. Et nasjonalt register over alle nedstrøm-aktører og tilhørende database over avfallsmengder inn og ut fra hvert anlegg kan være en løsning. Basert på pågående arbeid i EU kan det være nødvendig at hvert behandlingsanlegg også må dokumentere kvalitetsvariasjoner mellom sine leverandører av avfall, slik at tapene i en prosess kan fordeles forholdsmessig på de ulike leverandører. I et slikt system kan det ligge til rette for at hver kommune skal kunne logge seg inn i et felles system for å få ut sine tall for faktisk materialgjenvinning, basert på den avfallsmengden de har levert.

2 Innledning

2.1 Bakgrunn

Avfall Norge opplever at mange av medlemmene og bransjen generelt ønsker forbedringer i avfallsstatistikk. Det er behov for at statistikken skal bli et bedre og mer helhetlig og pålitelig verktøy for å kunne gjøre analyser av avfallsbransjen og sammenligne resultater mellom ulike kommuner og regioner på en god måte. Det er behov for forbedringer i både system og kvalitet på innrapporteringen, bearbeidingen og presentasjonen av statistikken.

Kravet om god avfallsstatistikk er økende i lys av ambisiøse målsetninger for materialgjenvinning i EU og Norge, med tilhørende nye målepunkt og beregningsregler. Mål om 65 % materialgjenvinning i 2035 for Municipal Waste står sentralt i denne sammenhengen, hvor målepunktet skal knyttes opp til gjenvinningsprosessen.

Det pågår prosesser i EU knyttet til behov for endringer i rapportering av avfallsmengder som følge av endringer i rammedirektiv og emballasjedirektiv. EU planlegger å implementere endringer i hvordan materialgjenvinning måles allerede fra 2020. Det er faktisk materialgjenvinning som skal telle, hvor tap i ulike sorterings- og gjenvinningsprosesser skal trekkes ut. I tillegg utvikles regler for hvordan rapportering av forberedelse til ombruk «prepare for reuse» skal praktiseres.

Norsk statistikk angir at rundt 38 % er **levert til** materialgjenvinning, både for husholdningsavfall og avfall fra tjenesteytende næringer. I praksis er mengden som faktisk brukes som råvare til nye produkter en del lavere, noe som gir et dårligere utgangspunkt i forhold til nye ambisiøse krav. På en annen side inkluderer ikke mengdene avfall/produkter levert til ombruk.

Kommuner og næringsliv står overfor en ny situasjon med ambisiøse mål for materialgjenvinning. Norske myndigheter forbereder nå en forskrift som pålegger utsortering av biologisk avfall og plastavfall, trolig med definerte krav til måloppnåelse. Det er behov for gode systemer for å måle resultater korrekt. Det har ikke vært et prioritert område i Norge. Statistikken blir viktigere, og Stortingets Energi- og miljøkomite vedtok i mars 2018 at det skal utredes forbedringer av avfallsstatistikk (V 495).

En av utfordringene med norsk avfallsstatistikk er at den utvikles med et begrenset samarbeid og dialog mellom bransjen, myndigheter og SSB. Det som oppnås av prosesser gjennom ett årlig møte i KOSTA-VAR utvalget blir begrenset. Det er i dette prosjektet lagt vekt på å oppnå en prosess som involverer mange for å sikre en forankring av forslagene som bygger på synspunkter fra flertallet av de som har bidratt i prosessen. Det er noe som bør følges opp av partene i det videre arbeidet.

Det er i prosjektet lagt vekt på rapportering av avfall fra husholdninger via KOSTRA og SSB sin statistikk for husholdningsavfall. På dette området er det utarbeidet forslag til forbedringer på et detaljert nivå. Det har allikevel vært behov for å se det noe i sammenheng med en helhetlig utvikling av avfallsstatistikken og hvor rollen de kommunale aktørene har sees opp mot ansvaret som er pålagt eller naturlig på pålegge andre aktører i avfallsbransjen (behandlingsanlegg, eksportører, returselskap, mv.).

2.2 Formål

Prosjektet har som formål å foreslå hvordan avfallsstatistikken for husholdninger kan utvikles og forbedres slik at den blir et best mulig verktøy for å måle utviklingen i avfallsmengder og grad av ombruk og materialgjenvinning. Det vil være avgjørende grunnlag for vurdering av måloppnåelse regionalt, nasjonalt og i EU, både for avfall fra husholdning og næringsliv (Municipal Waste).

Det har vært et mål at forslagene skal være et resultat av en åpen prosess hvor både avfallsbransjen, myndigheter og SSB deltar og at man oppnår en god felles plattform for videre arbeid. Følgende delmål er satt opp:

- Identifisere behov for forbedringer og oppnå felles forståelse for disse
- Utarbeide forslag til konkrete tiltak for å utvikle rapporteringen og statistikken
- Vurdere aktuelle utfordringer med å tilpasse norsk statistikk til EU-rapportering

2.3 Arbeidsopplegg

Prosjektet har bestått av følgende hovedaktiviteter:

- A. Kartlegging og vurdering av dagens praksis og nye behov:
 - Oversikt over dagens statistikk og utfordringer
 - Gjennomføre brukerundersøkelse
 - Vurdere hva som er ombruk og materialgjenvinning og tilhørende målepunkter
- B. Gjennomføre 2 workshops:
 - Gjennomgå relevante brukererfaringer og behov
 - Identifisere og drøfte forslag til mulige tiltak for å utvikle/forbedre statistikken
- C. Forslag til endringer og rapportering:
 - Analyse av forslag til tiltak
 - Utarbeidelse av sluttrapport

2.4 Gjennomføring

En styringsgruppe i Avfall Norge har fulgt prosjektet og gitt innspill underveis. Det er gjennomført 4 prosjektmøter med styringsgruppa. Følgende representanter har vært med:

- Knut Jørgen Bakkejord, Trondheim kommune
- Johan Remmen, RfD IKS
- Thomas Rem, ROAF IKS
- Barbro Relling og Kirsten Grevskott, BIR AS
- Håkon Bratland og Henrik Lystad, Avfall Norge

Mepex har trukket inn både SSB og Miljødirektoratet i prosjektet og oppnådd en prosess som har gitt en forankring av de tiltak som foreslås og samtidig bidratt til felles forståelse for utfordringer man står overfor. Både SSB og Miljødirektoratet har deltatt i begge workshopene, og det har vært avholdt separate møter mellom Mepex og SSB samt Mepex og Miljødirektoratet utover det.

Samarbeidet med SSB har resultert i endringer i både veilederen for KOSTRA-rapporteringen og i tekstene i rapporteringsskjemaet for 2018-rapportering. Hovedformålet med endringene har vært å gi kommunene og IKSene mer tydelig informasjon for å oppnå en mer enhetlig rapportering. SSB har i all hovedsak godtatt alle innspill til endringer i veilederen og har bidratt til at man nå har en omforent veileder som vurderes som en klar forbedring i forhold til tidligere veiledere.

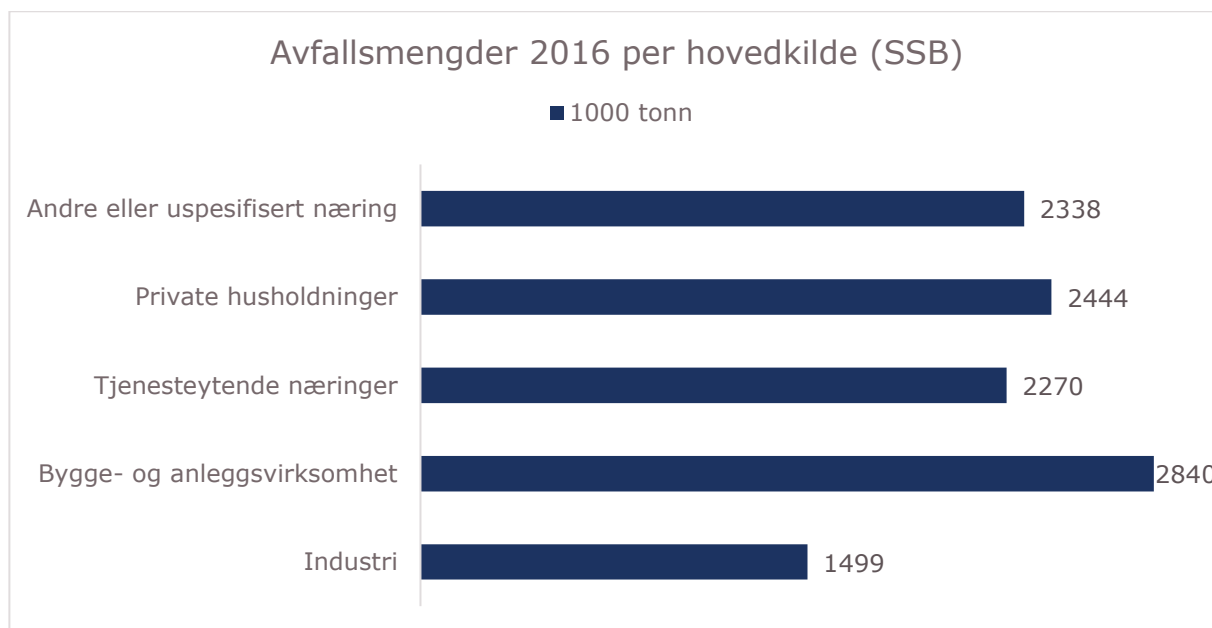
Det pågår egne prosesser mellom myndighetene og SSB om oppfølging av norsk avfallsstatistikk og tilpasninger til EU, herunder tolkninger og definisjoner av Municipal waste (kommunalt avfall), materialgjenvinning og målepunkter. I det norske lovverket er kommunene kun ansvar for husholdningsavfall, mens Municipal waste også inkluderer tilsvarende avfall fra næringslivet.

Norske myndigheter deltar i prosesser i EU for å vurdere nye krav for EU-rapportering opp mot rammedirektivet, emballasjedirektivet og deponidirektivet. Det arbeides med 13 rettsaker som skal være klare 01.04.2019.

3 Norsk avfallsstatistikk og EU-rapportering – nye behov

3.1 Oversikt over norsk avfallsstatistikk

SSB har et hovedansvar for avfallsstatistikk i Norge, og publiserer ulike typer statistikk. SSB utvikler også et samlet avfallsregnskap med normalt en årlig publisering for Norge. Siste versjon av avfallsregnskapet ble publisert 24.05.2018. Det er her totalt angitt 11,4 mill. tonn avfall. Av dette er 20 % fra husholdninger og 21 % fra tjenesteytende næringer.

Figur 2 – Avfallsregnskap Norge per hovedkilde 2016 (SSB)

Påfølgende liste viser de viktigste kilder som SSB bruker i avfallsregnskapet i Norge.

- Husholdningsavfallsstatistikk (SSB)
- Industriavfallsstatistikk (SSB)
- Statistikk over farlig avfall (SSB)
- Avfall fra bygg- og anleggsvirksomhet (SSB)
- Avfall fra tjenesteytende næringer (SSB)
- Statistikk over avfallshåndtering (SSB)
- Sammensetning av husholdningsavfall (SSB)
- Statistikk over biler vraket mot pant (SSB)
- Avløpsstatistikk (SSB)
- Utenrikshandelsstatistikk (SSB)
- Materialselskapenes og gjenvinningsindustriens statistikker over gjenvinning
- Forurensning
- EE-registeret (Miljødirektoratet)

Det er forskjellige metoder og datakilder til avfallsstatistikken. Det er i vedlegg 1 gitt en kort kommentar til hver kilde. Det er ikke ett enhetlig eller helhetlig system for å registrere avfallsmengder i Norge. Statistikken består av en rekke ulike kilder med forskjellige metoder for å

beregne avfallsmengder og med forskjellig rutiner for innrapportering. Kvaliteten og usikkerheten i dataene varierer en god del, uten at det normalt fokuseres mye på det når Avfallsregnskapet publiseres. Det er en risiko for at statistikken både bidrar til dobbelttelling av avfallsmengder og at visse typer avfall ikke inkluderes.

Det er også en utfordring når man skal vurdere tidsserier at det er endringer i metoder, eller at omfanget av hva som inngår varierer. Ofte kan en vekst i rapporterte mengder avfall være knyttet til at det innføres rapportering av nye avfallskategorier.

Det har generelt vært lite systematisert kunnskap om avfallsstrømmenes sammensetning som grunnlag for å sette opp avfallsregnskapet som skal presentere statistikk per materialtype. Ofte er statistikken basert på en beregning av tilførsel til markedet med de usikkerhetene en slik metode gir. For husholdningsavfall har SSB nå iverksatt en rapportering av data fra plukkanalyser av restavfall og matavfall som kan gi et bedre grunnlag for å vurdere faktisk potensiale for økt utsortering.

Husholdninger

Generelt oppleves statistikken for avfall fra husholdninger å være god basert på obligatorisk rapportering gjennom KOSTRA hvert år. Det er imidlertid en rekke forhold ved denne statistikken knyttet til definisjoner og rutiner som bidrar til usikkerhet. Det kan være knyttet til:

- I hvilken grad kommunene har gode systemer for å trekke ut mengden næringsavfall som samles inn sammen med husholdningsavfall. Det er ikke mulig å vurdere ut fra innrapporteringen.
- Avfall som samles inn fra husholdninger av private bedrifter inngår ikke i noen avfallsstatistikk. Det kan dreie seg om 200 000 tonn/år basert på tidligere utredning fra Mepex¹. Dette er avfall som omfattes av krav til rapportering til EU og bør fanges opp i fremtiden. I følge Forurensningsloven skal ingen bedrifter samle inn husholdningsavfall uten samtykke fra kommunene, men det praktiseres ikke slik i dag. Ved å praktisere samtykke kan man også stille krav om rapportering av mengder, mv. SSB er klar over denne utfordringer og avventer nærmere instruks på hvordan dette kan løses.
- Bilvrak defineres som husholdningsavfall og kan inngå i nasjonale tall. Nå presenteres mengdene husholdningsavfall normalt med og uten bilvrak.
- Husholdningsavfallet, slik det registreres i dag, omfatter også avfall fra byggeaktivitet. En stor andel av avfallet levert gjenvinningsstasjonene er slikt avfall.

Bygg- og anleggsavfall

Avfall fra bygg- og anleggsvirksomhet bygger på en faktormetode og gir ikke er en komplett statistikk over mengende avfall for bygg- og anleggssektoren. Det dokumenteres blant annet i en ny rapport utarbeidet for nettverket for nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall². SSB

¹ Mepex: Private næringsaktørers innsamling av husholdningsavfall. Rapport til Miljødirektoratet 30.03.2017

² Mepex: Statistikk over BA-avfall. Rapport til NHP-nettverket, 23.01.2019

bekrefter at statistikk over avfall fra byggeaktivitet også omfatter en mengde husholdningsavfall. Det kan bety at en summering av avfall i ulike statistikker også kan innebære noe dobbelttelling.

For å kunne følge opp målet om 70 % materialgjenvinningsgrad av avfall fra bygg- og anleggsvirksomhet i EU er det behov for en mer helhetlig statistikk som inkluderer de deler som i dag ikke inngår. Det kan også gjelde privat avfall fra husholdninger.

Tjenesteytende næringer

Det utarbeides en statistikk basert på uttrekk av data fra kundedatabasene til et utvalg avfallsinnsamlere. Ved å kombinere tall over avfallsmengder per avfallstype på bedriftsnivå og tall for sysselsatte beregnes spesifikke mengder avfall per sysselsatt. Basert på et utvalg bedrifter etableres nøkkeltall for hver næringsgruppe som videre multipliseres med totalt antall sysselsatte per næring. SSB understreker at det er stor usikkerhet knyttet til metoden som ligger til grunn for denne statistikken. Det poengteres at husholdningsavfall som er samlet inn av de samme avfallsinnsamlere ikke tatt med i noen statistikk.

Avfall fra tjenesteytende næringer vil trolig få strengere krav til sortering i lys av EUs reviderte rammedirektiv for avfall med høye krav til utsortering og materialgjenvinning av «Municipal waste». Avfall fra tjenesteytende vil i all hovedsak inngå i «Municipal waste». Det vil følgelig være behov for bedre systemer for utsortering av avfall og mer dokumentasjon av resultater i ulike næringer eller på bedriftsnivå.

Det vil være naturlig at man også gjør en evaluering av dagens statistikk og ser på alternative former for å kunne forbedre denne typen statistikk.

Behandlingsanlegg og eksport

Miljødirektoratet har sammen med fylkesmennene iverksatt en egen rapportering fra avfallsanlegg for biologisk avfall og slam. Den bygger videre på tidligere rapportering for kommunal avløpsrapportering. Videre rapporteres det fra deponier og forbrenningsanlegg via bedriftenes egenrapportering til forurensningsdatabasen. Disse systemene kan videreutvikles og koordineres. På sikt kan slik rapportering via Altinn håndteres i en felles database med avfallsdata for alle avfallsanlegg i Norge samt avfall som eksporteres og importeres.

3.2 Behov for helhetlig gjennomgang

Det kan være behov for en helhetlig gjennomgang av systemet for registrering av avfallsmengder og system for å generere avfallsstatistikk i Norge i lys av og nye krav og utfordringer. Det vil kunne være fornuftig å se på en metode for enhetlig datafangst fra alle registrerte avfallsvirksomheter som mottar og behandler avfall, samt sender avfall videre.

Allerede tilbake i 1990 ble det utredet en løsning om å innføre et system for enhetlig registrering av alt avfall inn til og ut fra avfallsanlegg i Norge. Forslaget bygde på den danske modellen hvor alle virksomheter som samler inn avfall, mottar og behandler avfall er pliktig til å være med i et avfallsdataregister hvor man årlig skal rapportere om avfallsmengder etter standard avfallskoder.

All rapportering skal baseres på innveide og utveide mengder. En helhetlig sammenstilling av avfallsstatistikken for 2016 i Danmark fremgår av egen publikasjon.³

Det bør også i Norge være mulig å bygge opp et statistikkssystem på registrering av faktiske avfallsstrømmene over vekt. Hver levering av avfall normalt innebærer et økonomisk oppgjør per vektenhet. Det gjelder både for alt som leveres inn til et avfallsanlegg og det som leveres ut, og hver mengde kan knyttes til en transaksjon i økonomisystem.

Det er i prosjektet identifisert et mulig behov for nasjonalt elektronisk register for alle avfallsaktører hvor man rapporterer inn mottatt avfall, avfall levert til materialgjenvinning, tap i prosesser, mv. Det er i dag et slikt register for EE-avfall og som gir grunnlag for å rapportere grad av materialgjenvinning. Tilsvarende register utredes for tiden av Miljødirektoratet for emballasjeavfall. Et slikt materialstrømfokus er også interessant i lys av behovet for å følge materialene gjennom verdikjeden og registrere aktuelle tap i sortering og gjenvinningsprosesser.

3.3 EU-tilpasning

Norges forpliktelser knyttet til rapportering av avfallsmengder til EU er knyttet til rammedirektiv, emballasjedirektiv og deponidirektiv, samt forpliktelsene i Avfallsstatistikkforordningen. Generelt ønsker norske myndigheter å implementere nytt regelverk for rapportering av avfallsmengder til EU, uten særnorske regler.

I noen tilfeller kan det allikevel være grunnlag for at man i Norge har behov for å komplettere eller presentere statistikken basert på noen andre forutsetninger enn ved rapportering til EU. Det kan eksempelvis gjelde hvordan man rapporterer matsvinn, matavfall, hjemmekompostering, mv. I EU defineres ikke matavfall som går til dyrefôr som matsvinn eller matavfall. I den norske bransjeavtalen for matsvinn inngår dyrefôr i grunnlaget.

Det pågår et arbeid i EU-kommisjonen med å definere de nye reglene som skal gjelde fra 2020. Det skal etter planen være klart til 1. April 2019. Det er derfor noe tidlig å vurdere konkret innhold i de forslag som er under bearbeidelse.

Når det gjelder hvordan man skal måle oppnåelse av materialgjenvinningsmålene kan følgende legges til grunn basert på presentasjon i workshop 2⁴:

- Forberedelse til ombruk skal inngå i rapportering og være en del av underlaget for å vurdere fremtidig måloppnåelse om 60 og 65 % materialgjenvinning.
- Målepunkter for materialgjenvinning er inn i siste prosess før konvertering til ny råvare/nytt produkt. Detaljerte regler er under utvikling og må implementeres i Norge, etter planen allerede fra 2020. Det er skissert løsninger hvor en gjenvinner må ha kontroll på kvalitet på inngående råvarer fordelt på kunder slik at man kan fordele tapet i en gjenvinningsprosess mellom leverandørene.
- Forberedelse til ombruk skal rapporteres separat fra 2020.
- Gjenvinning av metaller fra bunnaske skal kunne inkluderes i rapportering av måloppnåelse etter fastsatte regler.

³ Miljøstyrelsen: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2018/06/978-87-93710-39-9.pdf>

⁴ Bernt Ringvoll: Presentasjon; Nye krav EU-rapportering, på workshop 15.11.2018

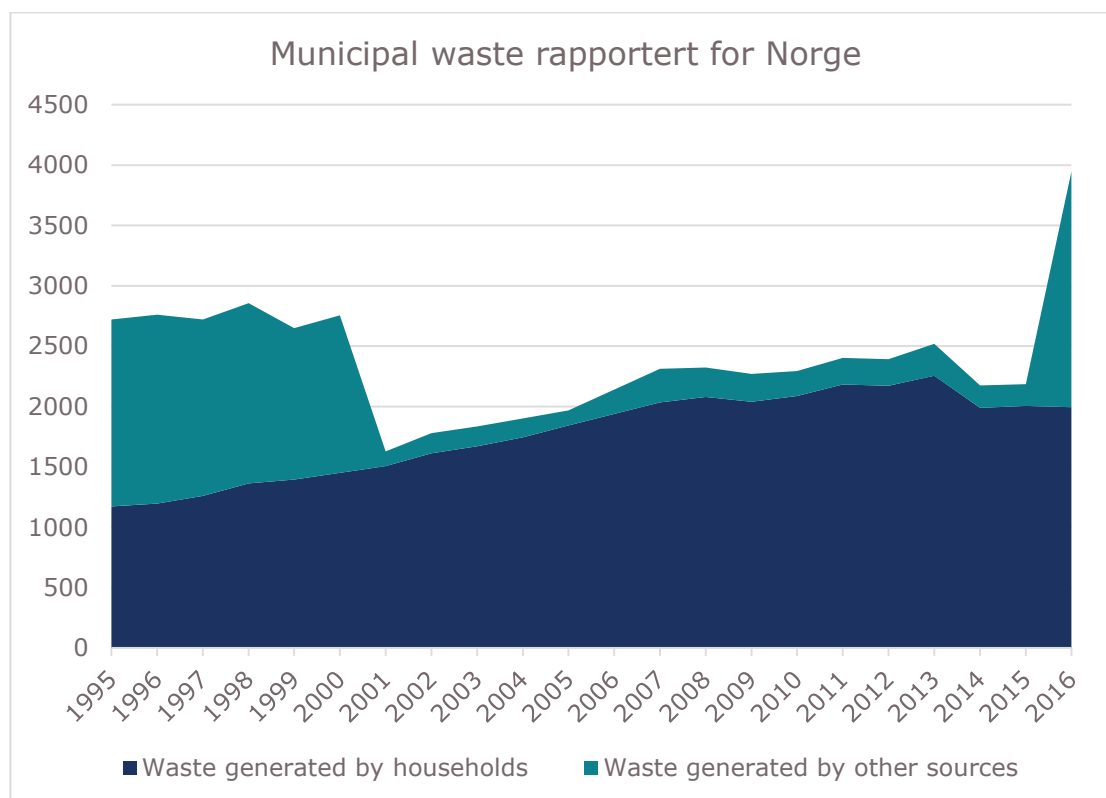
- Hjemmekompostering skal også kunne inngå ved rapportering, med tilhørende krav til dokumentasjon.

I dag er det Miljødirektoratet som selv gjennomfører rapportering i forhold til emballasjedirektivet, mens SSB har så langt på frivillig basis rapportert til Eurostat for Municipal waste (kommunalt avfall).

Det fremgår at det har vært noen endringer prinsippene i SSB sin praksis for rapportering til Eurostat. For 2016 rapporteringen ble følgende prinsipper lagt til grunn for rapportering av «Municipal waste»:

- avfall fra de fleste tjenesteytende næringer ble inkludert i tillegg til husholdningsavfallet da det vurderes å være husholdningslignende avfall
- det er ikke tatt med husholdningslignende avfall fra industri og byggenæring og andre næringer
- alt innrapportert utsortert treavfall fra husholdningsavfall og treavfall, betong, gips, mv tjenesteytende næringer ble trukket ut før rapportering da det ansees å være BA-avfall.

Effekten av endringen i 2016 fremgår av Figur 3. Endringene medførte nær doubling av norske rapporterte avfallsmengder i 2016, men uten at det ga endringer i oppnådd grad av avfall levert til materialgjenvinning. Tidsserien viser også at før endringer i definisjonene i forurensningsloven i 2004 ble stor andel fra næringslivet rapportert. Det var før man endret det kommunale ansvaret fra å gjelde forbruksavfall til kun å gjelde husholdningsavfall.

Figur 3 Municipal waste rapportert for Norge (1000 tonn), 1995-2016, SSB

Da BA-avfall ikke innår i «Municipal waste» er det riktig å trekke dette ut ved Eurostat-rapportering. Det fremstår imidlertid som et behov å komme med et bedre og mer detaljert grunnlag for justeringer enn det som ble praktisert ved siste rapportering. For det første omfatter utsortert trevirke både BA-avfall, emballasje, møbler og andre husholdningsartikler og det blir feil å trekke ut alt. En del av de tunge massene som er BA-relatert er trukket ut. Det er behov for enhetlige prinsipper og en mer konsistent rapportering for alt avfall.

Arbeidet med å avklare prinsipper for hvordan Municipal waste skal defineres i en norsk kontekst er ikke ferdig. Det er fremdeles nødvendig med prosesser for å avklare hvilke avfallskilder og -typer og hvordan man skal definere begrepet ut fra hvordan vi registrerer avfallsstrømmene i dag. Blant ulike land i EU er det også forskjeller i rammebetingelser og systemer avfallshåndtering som gir utfordringer for å få enhetlig statistikk. Det kan ikke forventes store endringer i systemene for hvordan avfallet håndteres for at statistikken skal bli enhetlig i Europa.

Det vil trolig fortsatt bli vanskelig å sammenligne statistikk over landegrensene også i fremtiden og at det vil kunne legges ulike tolkninger til grunn, som også gjør det vanskelig å sammenligne resultater i form av en beregnet materialgjenvinningsgrad. Fra norsk side er det grunn til å ha en praktisk tilnærming og ev. arbeide for å få til en nordisk koordinering.

4 Husholdningsavfall - kartlegging av utfordringer og behov

4.1 Spørreundersøkelse 1

Det er gjennomført en bred spørreundersøkelse rettet mot kommuner og avfallsbransjen for å dokumentere aktuelle utfordringer og behov for statistikk for husholdningsavfall.

I forkant av første workshop (W1) i prosjektet ble det utformet og sendt ut en spørreundersøkelse, heretter kalt spørreundersøkelse 1. Undersøkelsen kartla synspunkter knyttet til ulike sider ved dagens KOSTRA-rapportering og avfallsstatistikk, og mulige årsaker til de ulike utfordringer som oppleves. Undersøkelsen var delt i to deler, del I og del II, hvor alle respondenter var invitert til å besvare del I, men kun de som i praksis gjennomfører rapportering av KOSTRA-tallene skulle besvare del II. Totalt var 211 respondenter invitert til å delta i undersøkelsen.

Tabell 1 Oversikt over hvilke typer virksomheter i bransjen som er representert blant respondentene som har besvart del I av undersøkelsen, og fordelingen av hvor mange som har besvart undersøkelsen fullstendig og ufullstendig, av i alt 93 respondenter.

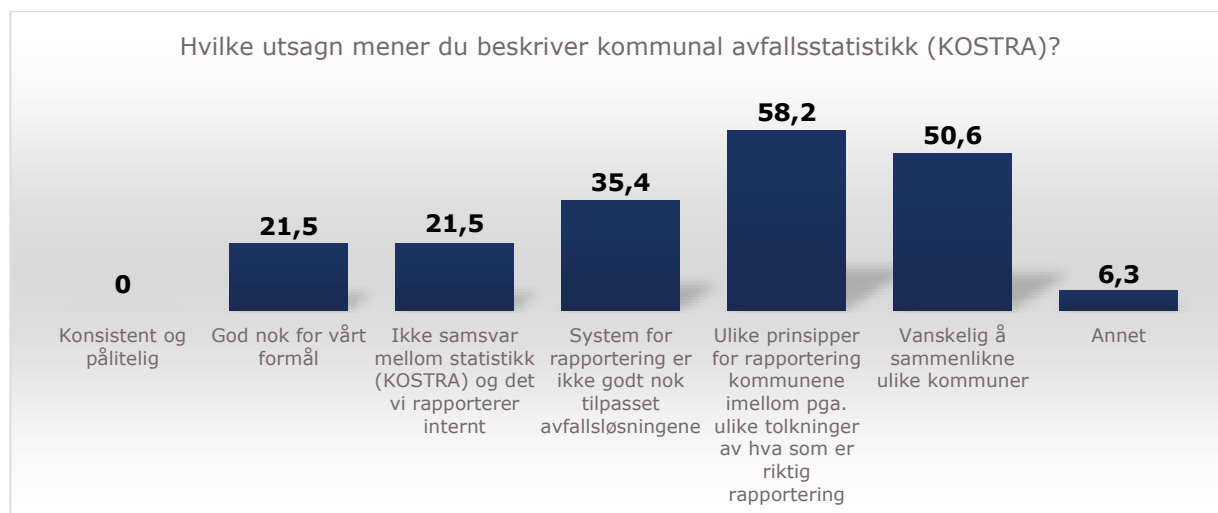
Aktør	Antall svart fullstendig	Antall svart ufullstendig
Kommune	6	2
IKS	43	9
Rådgiver	3	2
Myndigheter	0	0
Sortering/behandling	7	7
Leverandør utstyr	1	0
Andre	5	8
Sum	65	28

Det foreligger svar fra 93 respondenter for del I, hvorav 65 respondenter svarte på hele undersøkelsen, se Tabell 1. Del II ble besvart av 17 respondenter, hvorav 14 fullførte hele undersøkelsen.

Hovedandelen av respondentene er kommuner og IKS, og det er rimelig å anta at de som har deltatt i undersøkelsen er personer som har gode forutsetninger for å ha synspunkter på avfallsstatistikken og tilhørende system for innrapportering. Hovedresultater fra spørreundersøkelsen presenteres i det følgende. Figurene angir prosentandel av antall respondenter som har besvart hvert spørsmål.

4.1.1 Resultater spørreundersøkelse 1 del I

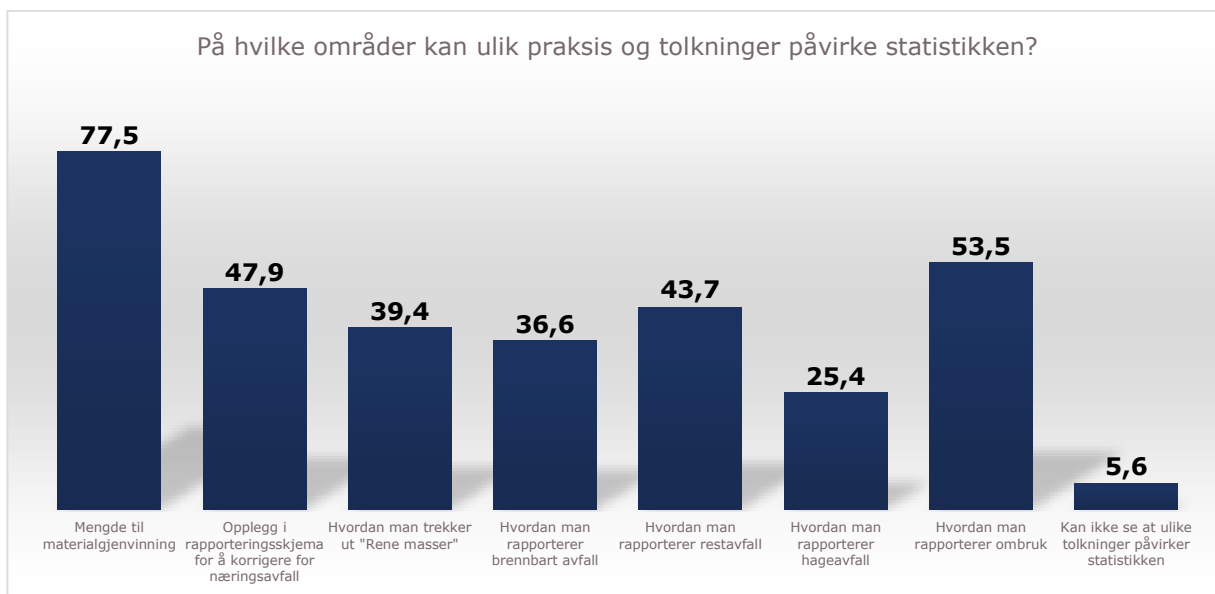
I undersøkelsen ble det stilt opp en rekke utsagn som kunne være aktuelle å benytte som beskrivelse på dagens avfallsstatistikk. Respondentene kunne krysse av alle alternativ de mente var aktuelle. Resultatet er presentert i Figur 4.

Figur 4 Angivelse av hvilke utsagn respondentene mener beskriver kommunal avfallsstatistikk (prosent). 79 respondenter har besvart spørsmålet, og de kunne velge flere svaralternativ.

Av Figur 4 fremkommer det at det er en rekke utfordringer knyttet til statistikken for husholdningsavfall, og at det kun er i overkant av 20 % som mener statistikken er god nok for deres formål. Nesten 60 % av respondentene svarer at den norske avfallsstatistikken bærer preg av at det er ulike prinsipper for rapportering kommunene imellom grunnet ulike tolkninger av hva som er riktig rapportering. Dette kan forklare at over 50 % mener det er vanskelig å sammenligne ulike kommuner. 35 % mener at systemet for rapportering ikke er godt nok tilpasset avfallsløsningene. Dette er forhold som også blir påpekt som utfordrende under første workshop, både i form av presentasjoner og i diskusjon.

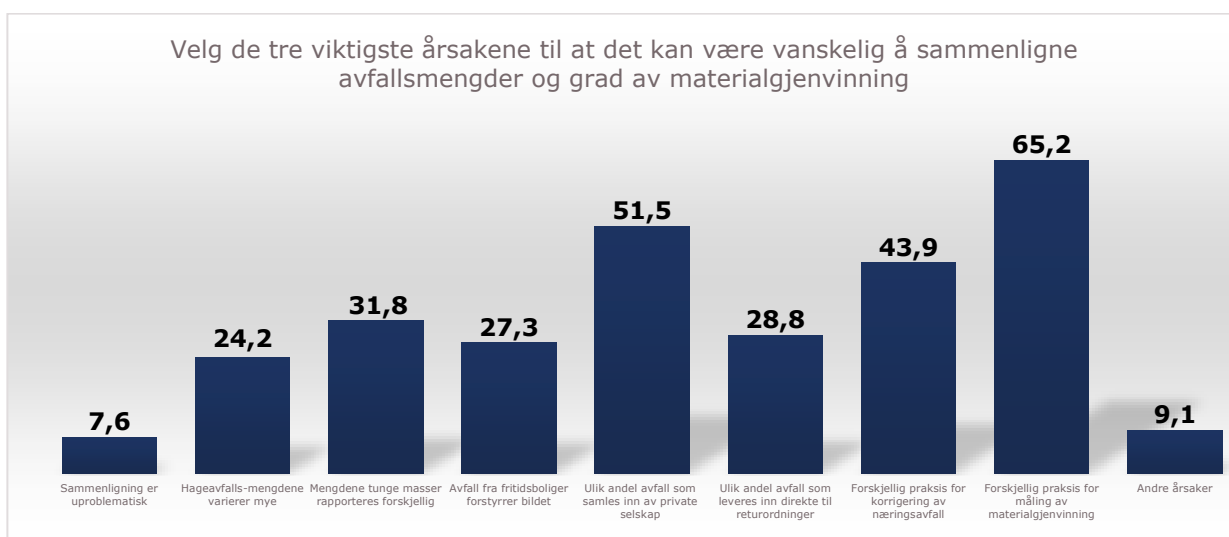
Undersøkelsen inneholdt spørsmål om hvordan ulik praksis og tolkningen kan påvirke statistikken.

Figur 5 Respondentenes syn på hvor ulik praksis og tolkninger kan påvirke statistikken (prosent). 71 respondenter har besvart spørsmålet, og de kunne velge flere svar.

Av Figur 5 fremgår det at nærmere 80 % av respondentene opplever at mengde avfall levert til materialgjenvinning tolkes og praktiseres forskjellig og påvirker statistikken. Videre er det mange som opplever at det er forskjellig praksis for hvordan man rapporterer avfall til ombruk, næringsavfall, restavfall og rene masser. Kun 5-6 % av respondentene mener at ulike tolkninger ikke påvirker avfallsstatistikken.

Undersøkelsen inneholdt spørsmål om hva som kan være årsakene til at det kan være vanskelig å sammenlikne avfallsmengder og grad av materialgjenvinning kommunene imellom, se Figur 6.

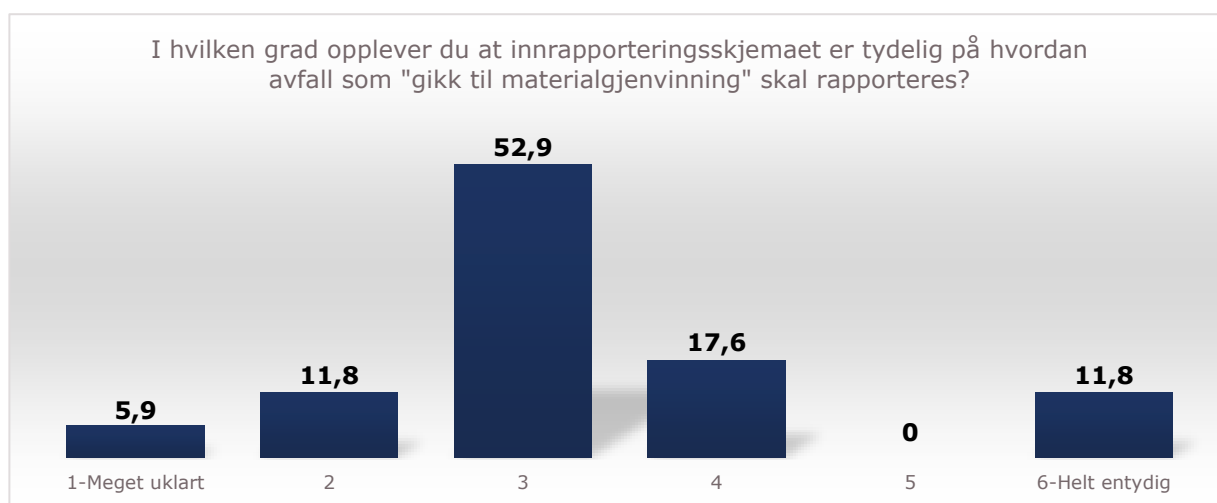

Figur 6 Hva respondentene i undersøkelsen mener er de viktigste årsakene til at det kan være vanskelig å sammenlikne avfallsmengder og grad av materialgjenvinning (prosent). 66 respondenter har besvart spørsmålet og de kunne velge maks 3 svar.

Resultatene (Figur 6) viser at forskjellig praksis for måling av materialgjenvinning er den viktigste årsaken til at det er vanskelig å sammenlikne. Videre er det over 50 % som trekker fram at det blir vanskelig å sammenligne avfallsmengder mellom kommuner da det er en varierende andel av avfallet som samles inn av private aktører og dermed ikke registreres som husholdningsavfall. Kun 7,6 % av respondentene mener sammenlikning av avfallsmengder er uproblematisk.

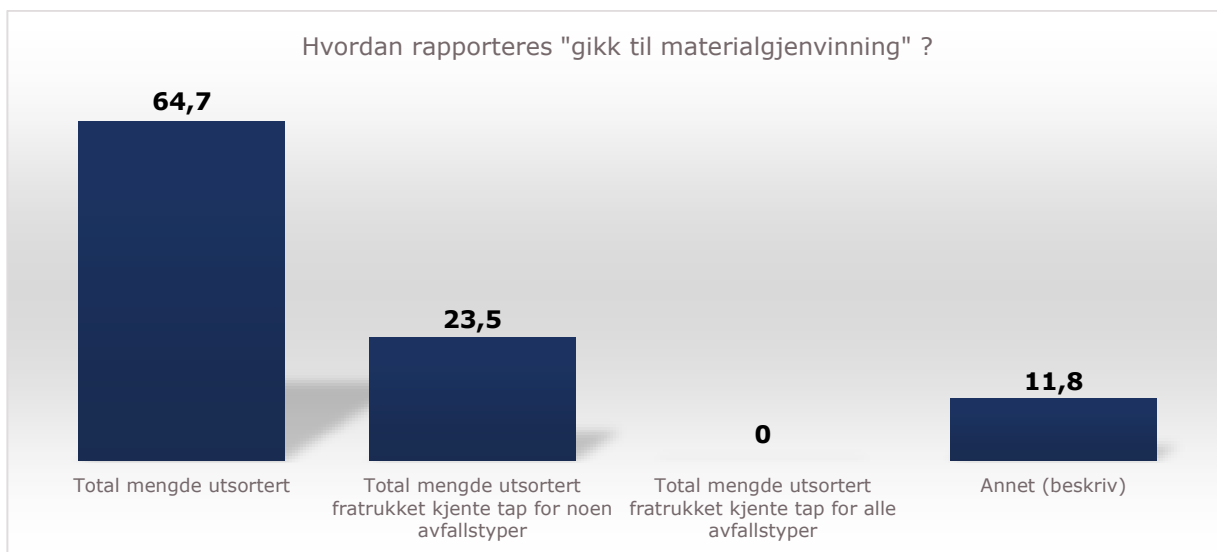
4.1.2 Resultater Spørreundersøkelse 1 del II (rapporteringsansvarlige)

Det fremgår av del II at over halvparten av de som rapporterer KOSTRA-tallene opplever at rapporteringsskjemaet i noen grad er utydelig på hvordan avfall som leveres til materialgjenvinning skal rapporteres, se Figur 7. Dette bygger opp under at mange mener at «Mengde til materialgjenvinning» tolkes forskjellig i de forskjellige kommunene.

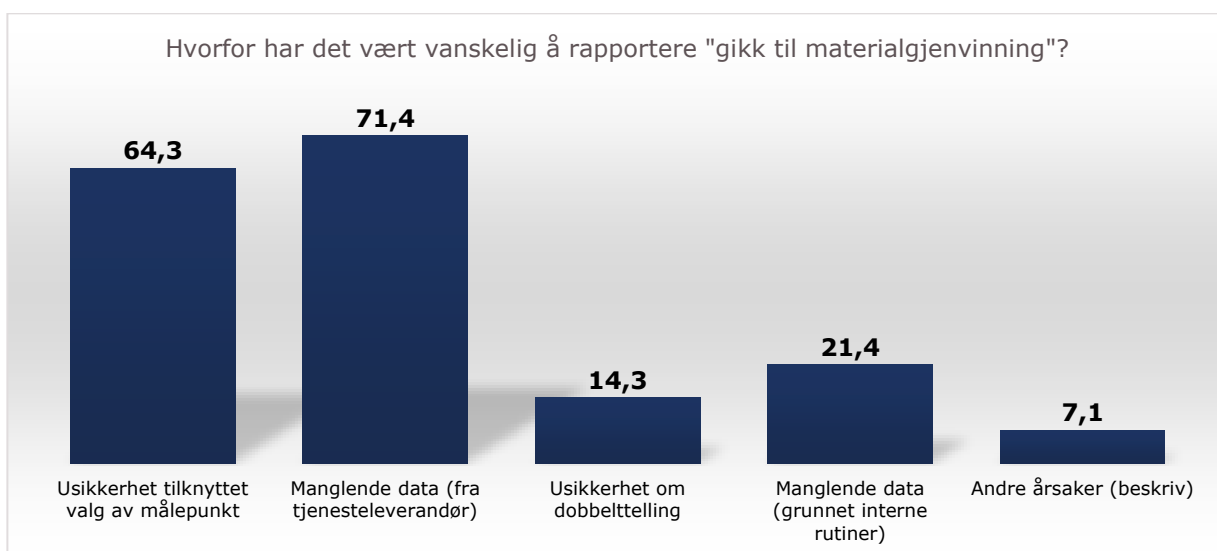
Figur 7 Fordelingen av hvordan de som rapporterer KOSTRA-tallene svarer på i hvilken grad de opplever at innrapporterings skjemaet er tydelig på hvordan avfall til materialgjenvinning skal rapporteres (prosent). 17 respondenter har besvart spørsmålet.

Det fremgår videre at ca 65 % (se Figur 8) rapporterer total mengde utsortert til materialgjenvinning, uten korreksjon for rejeckt, eller utsortering av uønsket materiale fra avfallet og tap av riktig sortert avfall, etter at det leveres til sorterings- eller behandlingsanleggene.

Figur 8 Oversikt over fordelingen av hvordan avfall til materialgjenvinning rapporteres i KOSTRA-rapporteringen. 17 respondenter har besvart spørsmålet.

Det er godt kjent at en betydelig andel av utsortert avfall fjernes/tapes i påfølgende behandling. Dette uavhengig av om det er kildesortert eller kommer fra et sorteringsanlegg. For beregning av faktisk materialgjenvinningsgrad er det riktig at dette hensyntas, men spørsmålet er om det er kommunene som skal gjøre denne korreksjonen før de rapporterer til KOSTRA.

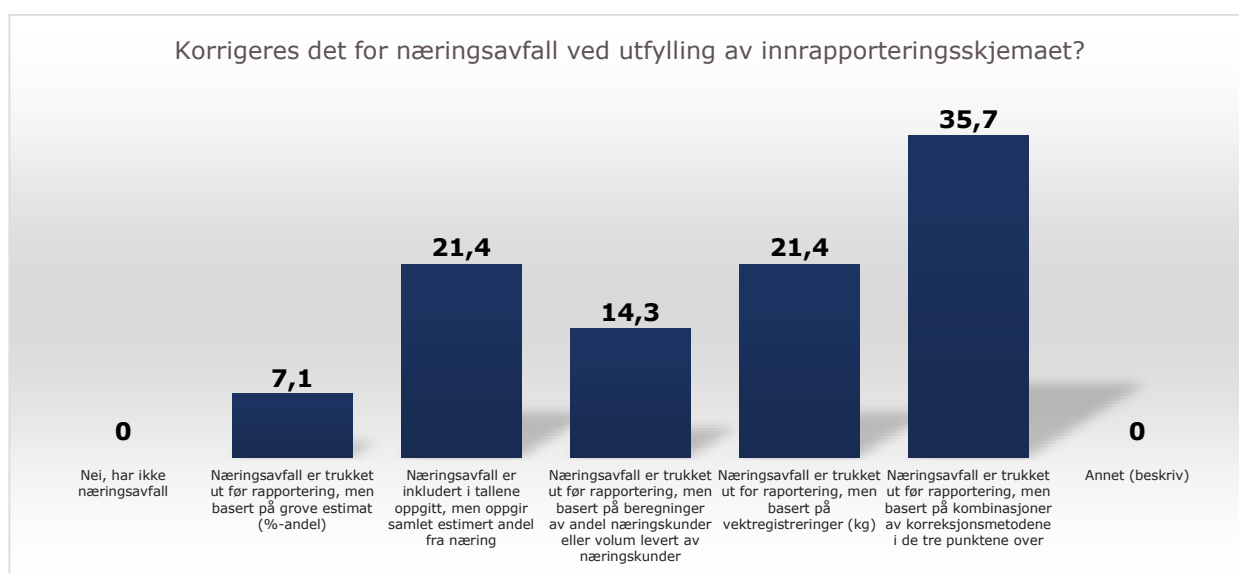

Figur 9 Hvorfor de som rapporterer avfallsmengdene i KOSTRA synes det er vanskelig å rapportere «gikk til materialgjenvinning» (prosent). 14 respondenter har svart på spørsmålet.

På spørsmål om hvorfor det har vært vanskelig å rapportere «gikk til materialgjenvinning» svarer over 70 % at de har manglende data fra tjenesteleverandør, se Figur 9. Dette indikerer at kommunene ikke har tilgang på den nødvendige informasjonen som skal til for å kunne rapportere mengder som faktisk går til materialgjenvinning etter påfølgende prosessering.

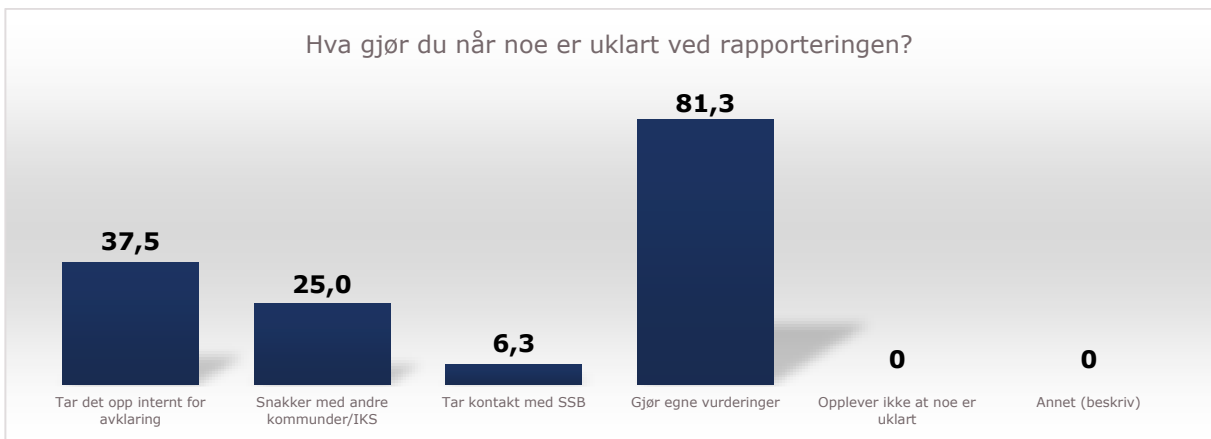
Undersøkelsen viser at metoden for å trekke fra avfall fra næringsliv som samles inn eller mottas sammen med avfall fra husholdninger varierer mye mellom kommunene. Omlag 80 % av respondentene angir at det kun er husholdningsavfall som rapporteres i mengdeskjemaet, dvs. at mengden næringsavfall er trukket ut i forkant. De fleste bruker en kombinasjon av ulike registreringer og beregninger for å trekke ut en andel næringsavfall, mens det bare er om lag 20 % som baserer seg i hovedsak på vektregistrering av næringsavfall (Figur 10).

Omlag 20 % oppgir at næringsavfallet er inkludert i det rapporterte husholdningsavfallet, se Figur 10. Da oppgis kun en samlet prosentandel av det som er rapportert å være næring. Det er grunn til å tro at dette kun bygger på et grovt estimat. Slike estimater reduserer pålitelighet til statistikken, spesielt i kommuner som får inn en betydelig andel næringsavfall sammen med husholdningsavfall. SSB kan i slike tilfeller bare bruke en og samme prosentandel for andel næringsavfall for å korrigere alle innrapporterte tall per avfallstype.

Figur 10 Oversikt over hva praksis er for korrigering av mengde næringsavfall i tilknytning til rapportering av husholdningsavfallet (prosent). 14 respondenter har svart på spørsmålet.

Det er også stilt spørsmål om hva de som er ansvarlige for rapportering gjør når det er uklart til hvordan man skal rapportere. Det er interessant å se at over 80 % av de som rapporterer i KOSTRA oppgir at de gjør egne beslutninger for å komme videre når noe er uklart ved rapporteringen (se Figur 11) i stedet for å henvende seg til andre som sitter med den samme oppgaven i andre kommunale enheter, eller å søke informasjon i tilgjengelig veiledning.

Figur 11 Hva de som skal rapportere KOSTRA-tallene velger å gjøre når noe er uklart ved rapporteringen (prosent). 16 respondenter har besvart spørsmålet.

4.2 Resultat fra workshop 1 (W1)

I prosjektets første workshop ble utfordringene med dagens avfallsstatistikk diskutert og utdypet nærmere. Problemstillingene var knyttet til:

- KOSTRA-rapporteringen,
- hvordan dagens avfallsstatistikk fremstår,
- hvilke behov avfallsstatistikken skal oppfylle og
- hvordan norsk avfallsstatistikk skal rapporteres til og tilrettelegges for rapportering til EU.

På workshopen var det 41 deltakere, i hovedsak representanter fra kommunene og IKSene, men også, Avfall Norge, KS Bedrift, Miljødirektoratet, SSB, Grønt Punkt, LOOP og konsulenter/rådgivere var representert. Basert på deltakernes svar gjennom ord som beskriver dagens avfallsstatistikk er det laget en ordskey som er vist i Figur 12. Ord som forekommer hyppigst fremstilles i størst skrift.

Figur 12 Ordskey for begreper som beskriver dagens avfallsstatistikk.

Av ordskyen fremgår det at mange i bransjen opplever statistikken som unøyaktig, mangelfull og usikker. Dette styrker inntrykket etter spørreundersøkelse 1 presentert i pkt. 4.1.

Miljødirektoratets representant ga uttrykk for viktigheten av god avfallsstatistikk, at det vil være behov for en mer finmasket statistikk og at det er et generelt potensial for forbedringer. Trondheim kommune påpekte utfordringer tilknyttet ulikheter i rapporteringsskjemaene for kommuner og IKS, hvordan rapporteringen prioriteres i kommunene, begrepsbruk i rapporteringsskjemaet og kvaliteten på tallene, både de som rapporteres og de som fremkommer av statistikken ved spørringer. SSB vektla spesielt hvordan Norge gjennom EU-direktivene vil bli pålagt nye krav til utsortering/kildesortering, måling av matavfall, rapportering av forberedelse til ombruk og endret målepunkt til «mengde faktisk behandlet».

På workshopen ble det gjennom Kahoot dokumentert at det er knyttet stor usikkerhet til hva som skal defineres materialgjenvinning eller ikke for mange kategorier avfall til angitt behandling. Dette understreker behovet for tydeliggjøring og forbedring av definisjonene av materialgjenvinning og hvordan forskjellige behandlingsformer kategoriseres i veiledningen.

Deltakerne på workshopen fikk spørsmål om hvilke behov fremtidens avfallsstatistikk skal dekke. De 5 svarene som fikk høyest oppslutning var følgende, i prioritert rekkefølge:

- oversikt over nasjonal utvikling i avfallsmengder
- måling av faktisk mengde materialgjenvunnet
- måling av mengde avfall levert til materialgjenvinning
- grunnlag for utvikling av virkemidler for å nå EU-mål
- grunnlag for å sammenlikne norske resultater med EU

Også mer detaljert statistikk og behov for å kunne sammenlikne kommuner ble vektlagt høyt.

5 Husholdningsavfall - analyse av aktuelle tiltaksområder

5.1 Utvide rapportering til flere avfallstyper og ulike systemløsninger

Uten detaljert oppsplitting på avfallstyper og systemløsninger blir sammenlikning av tallene kommunene imellom vanskelig. Prosjektet viser at både Miljødirektoratet og mange kommuner ønsker at statistikken skal kunne bli mer detaljert. Det oppnås ved å inkludere flere avfallstyper og skille på henteordning og gjenvinningsstasjon.

Flere avfallstyper

I dag er det mange avfallstyper som kommer inn under kategorien «**annet avfall**» i skjemaet for KOSTRA-rapportering. Statistikken er dermed mangelfull for mange typer avfall som rapporteres felles under en stor samlepost uten spesifisering av avfallstype. Det åpner også for at ulike kommuner har forskjellige rutiner for hva som tas inn i posten annet avfall. Informasjon om behandlingsmetoder eller utvikling i mengder for en slik samlekategori har ingen verdi og åpner opp for spørsmål om hva som inngår. Gips og bildekk er eksempler på avfall som må rapporteres under annet avfall. Ulike typer tunge forurensede masser må også rapporteres under annet avfall og gir store utslag, men statistikken kan ikke si noe om dette.

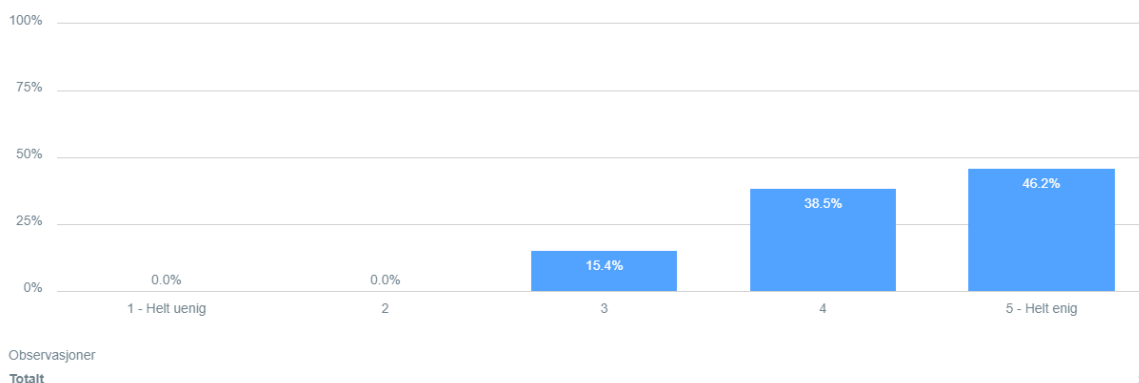
Det foretas normalt separat vektregistrering av alle de ulike avfallstypene som håndteres og leveres til ulike avfallsanlegg. Normalt vil det alltid være behov for vekt for å definere behandlingsprisen. Grunnlagsdataene som skal til for en mer detaljert rapportering og statistikk er derfor tilgjengelige, men detaljene blir i dag utilgjengelige i statistikken gjennom summeringen som må til for å tilpasse mengdene til rapporteringsskjemaet. Fordelen med at statistikken tilpasses de faktiske registreringene som normalt utføres av kommunene er at den blir mer gjenkjennelig for kommunene og mulig å sammenligne. På sikt kan det også åpne for mer automatisk rapportering uten behov for å taste inn verdier manuelt.

Ulike systemløsninger

Dagens statistikk for husholdninger skiller i liten grad på systemløsninger. Fram til 2016 var det kun andelen av restavfallet som kommer fra henteordning spesifisert, samt total mengde avfall som leveres til gjenvinningsstasjon. Dette gir på ingen måte noe helhetlig bilde av fordeling av mengder samlet inn ved henteordning og levert gjenvinningsstasjonen. Når i tillegg mengden restavfall henteordning ikke ble spesifisert fra 2017, mistet statistikken viktig informasjon for å kunne beregne potensialet for økt utsortering av restavfallet.

Ved et systematisk skille på henteordninger og gjenvinningsstasjoner får man vesentlig mer informasjon om hvordan den kommunale infrastrukturen for avfall er utbygd og fungerer. Det gir grunnlag for vesentlig bedre analyser av systemeffektiviteten og forbedringspotensialer. Det var blant deltakere i workshop 2 stor enighet om at det er behov for å splitte innrapporteringen ut fra en hovedinndeling i systemløsninger. Det fremgår av Figur 13.

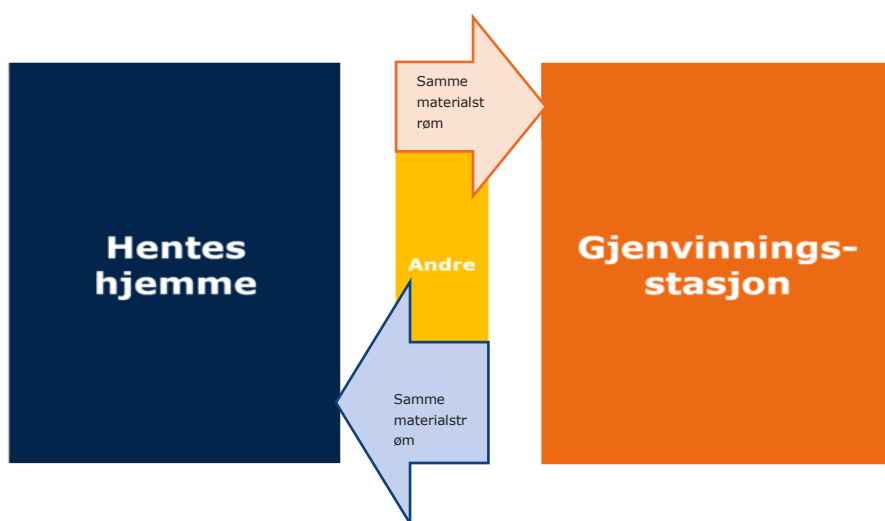
I hvilken grad er du enig i at et skille på innsamlingsordning og gjenvinningsstasjoner i rapporteringen vil være en forbedring (systematikk, konsistens, gjenkjennelighet, mv.)?

Figur 13 Enighet om å skille på systemløsning i rapportering og statistikk.

Det kan være en del avfallsordninger hvor det er uklart om avfallet skal kategoriseres som henteordning eller gjenvinningsstasjon. Dette er visualisert i

Figur 14.

Figur 14 Ilustrasjon som viser behovet for å definere skillet mellom henteordninger og gjenvinningsstasjon.

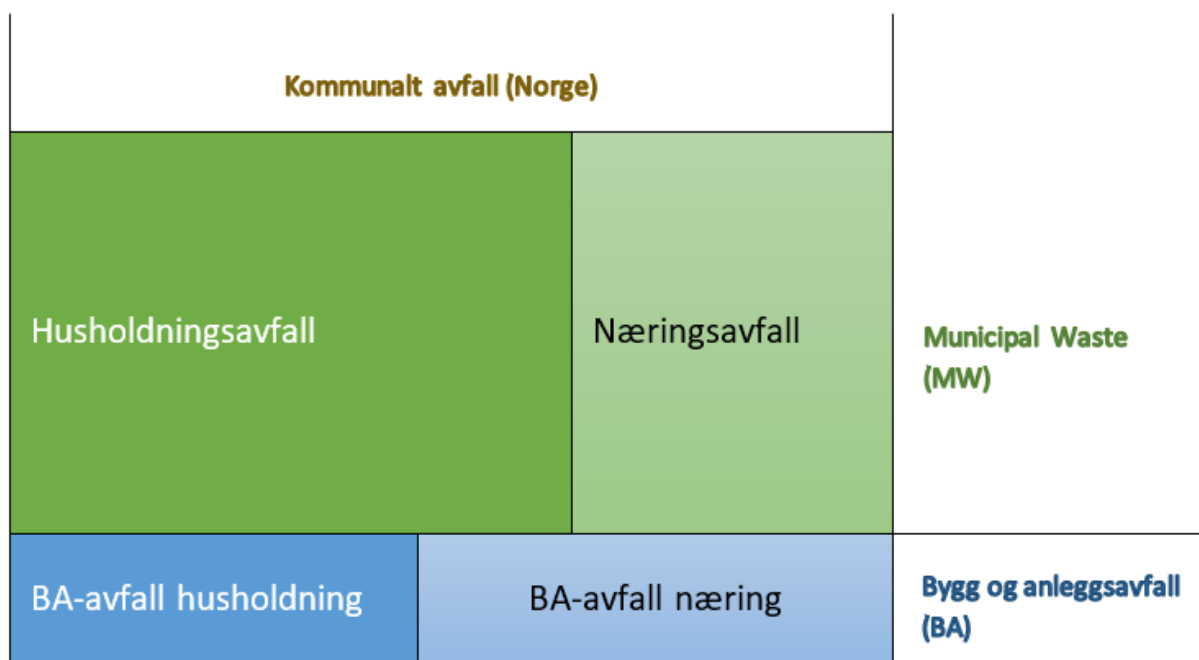
Ved usikkerhet om hvilken systemløsning avfallet skal føres under er tanken at avfallet registreres etter hvilken avfallsstrøm avfallet følger; om det behandles sammen med avfall fra henteordning eller gjenvinningsstasjon, eller om behandlingen er vanligst for avfall fra en av disse systemløsningene. Det er gjort en foreløpig vurdering av en del ordninger som kan ligge i en gråsoner og det er satt opp et forslag til hvordan det kan kategoriseres.

Systemløsning	Drøfting	Forslag
Returpunkter	Det er mange som fremdeles har en struktur med returpunkt, men mengdene på dette nivået er relativt lavt. Det er gråsoner for hva som er henteordning og returpunkt, eksempelvis ved store fellesløsninger. Bør inkluderes i tall for henteordning så lenge den ikke skal rapporteres som en egen ordning.	Hentes hjemme
Henteordning hageavfall	Dette er avfall som normalt leveres til gjenvinningsstasjoner, men som kan inngå i supplerende henteordninger. Leveres normalt til mottak ved gjenvinningsstasjon og inngår i mengdetallene herfra.	Gjenvinningsstasjon
Henteordning for store gjenstander mv.	Henteordning kan være organisert som et supplerende tilbud til gjenvinningsstasjoner, og leveres til gjenvinningsstasjonene og følger med i mengdene som naturlig registreres fra gjenvinningsstasjonene.	Gjenvinningsstasjon
Henteordning farlig avfall og ev. smått EE-avfall	Dette er også en henteordning som er supplerende til bringeordninger. Denne mengden registreres normalt separat og leveres ofte ikke via gjenvinningsstasjoner.	Hentes hjemme
Mobile bringepunkter Minigjenvinningsstasjoner	Brukes for farlig avfall og større gjenstander. Kan både være betjente og ubetjente mottak. Avfallet videre behandling kan variere og om det vil registreres sammen med avfall fra gjenvinningsstasjoner.	Må vurderes lokalt ut fra hvor avfallet kommer inn og ev. inngår i felles registrering med annet avfall.

5.2 Bedre systemer for å skille på avfallskilder

5.2.1 Definisjon av ulike kilder

I Figur 15 er det satt opp en skisse over hvordan avfallet som kommunene i dag håndterer kan deles inn i 4 kildekategorier: husholdningsavfall og BA-avfall fra husholdninger, næringsavfall og BA-avfall fra næringsvirksomhet. BA-avfall mottas i første rekke på gjenvinningsstasjonene, hvor næringsaktører kan være betydelig representert i tillegg til husholdningene.

Figur 15 – Figuren viser en skisse over fordeling av kommunalt avfall i Norge på avfallskilde.

5.2.2 Skille ut andelen næringsavfall

Dagens løsning for å skille ut næringsavfall kan virke forvirrende for de som skal rapportere. Dels er veiledningen uklar, og dels tillates rapportering av husholdningsavfall inkludert næringsavfall. Dette medfører ulik praksis kommunen imellom og det fremgår ikke av den ferdige statistikken hvordan man faktisk har foretatt korreksjoner. Systemet medfører at næringsandelen kan angis som en felles prosentandel som da må gjelde alle avfallstyper, både ved innsamling og på gjenvinningsstasjoner. SSB ville frem til i dag legge en slik fast prosentandel til grunn.

De fleste kommuner håndterer husholdnings- og næringsavfallet sammen, og totalmengdene utgjør dermed datagrunnlaget i form av vektregistreringer. Det er gode argumenter for at den totale mengden basert på vektregistreringer skal rapporteres til SSB.

Kommunene skal for selvkostregnskapet ha oversikt over husholdningsavfallet. Det er riktig å legge til grunn at næringsavfallets fordeling på avfallstyper normalt er forskjellig fra husholdningsavfallet. Det bør derfor foreligge et grunnlag for å vurdere næringsandelen for hver avfallstype fra henteordning og fra gjenvinningsstasjonene.

Dersom kommunene ikke har gode registreringer av næringsavfallet, er det nærliggende at kommunene utarbeider en eller flere sjablonger for fratrekk av næringsandelene per avfallstype, knyttet til antall kunder, tømmevolum, mv. Ofte er andelen næring lav i forhold til totalen, og denne forenklingen kan aksepteres om man ikke har bedre tall.

I praksis kan statistikken i fremtiden omfatte alt næringsavfall som samles inn og mottas av kommunene sammen med husholdningsavfallet. Da vil denne statistikken være basert på vektdata

for alt avfallet som håndteres før man gjennomfører korreksjoner for andelen næringsavfall sammen med husholdningene. Det tallet vil dermed ha mindre grad av usikkerhet.

Dersom man har rapportert total mengde avfall og mengden husholdningsavfall, kan mengdene næringsavfall automatisk beregnes. Dette gir også kommunene grunnlag for god kontroll under rapporteringen.

Et nytt utgangspunktet kan være at det alltid er de total mengder fra både husholdning og næring som skal rapporteres, og at det gjøres beregninger for å finne andelen som tilskrives husholdningene. Noen ganger kan næringsavfall samles inn/mottas og vektregistres separat, men det er mer unntaket.

Det er forskjellig praksis i dag for å gjøre korreksjoner for andel næringsavfall og det bør legges til grunn at det ofte er et mangelfullt og usikkerhet grunnlag. Metoden for å gjøre korreksjoner for næringsavfall er noe som angis ved fremtidig rapportering.

5.2.3 Hva med BA-avfall?

Både privathusholdninger og næringskunder leverer avfall fra byggeaktivitet og rehabilitering/oppussing til de kommunale løsningene, i hovedsak til gjenvinningsstasjonene. I Figur 15 er BA-avfall er skilt ut som en egen kilde, men det gjøres ikke i praksis. Noen kommuner har offisielt ikke næringsavfall inne i systemene, men kan ha leveranser av næringsavfall til gjenvinningsstasjonene.

SSB har ved siste rapportering av Municipal waste til Eurostat for 2016 vurdert at en andel av husholdningsavfallet består av BA-avfall. Metoden for å trekke ut BA-andelen ved rapporteringen er bør vurderes nærmere i samarbeid mellom SSB, myndigheter og bransjen foreløpig. Dagens praksis med å trekke ut utsortert trevirke er mangelfull. Det er bare en andel av trevirke som kan knyttes til BA-avfall; mye er emballasje, møbler, mv. Videre er det mye annet BA-avfall som ikke trekkes ut, herunder betong, tegl, isolasjon, mv.

Kommunene har ingen forpliktelser tilknyttet separat registrering av BA-avfall, og har et begrenset utgangspunkt for å rapportere dette. I noen grad vil imidlertid separat rapportering på flere avfallstyper kunne gi bedre oversikt over BA-mengdene, da noen av de aktuelle avfallstypene domineres av BA-avfall. Ut over dette vil det være mest hensiktsmessig å ta ut BA-mengdene basert på utarbeidede nøkkeltall for de relevante avfallstypene. Det foreslås derfor at rapporteringen ikke utvides til å inkludere BA-avfall utover at den informasjon som allerede fremgår av de avfallstyper som rapporteres.

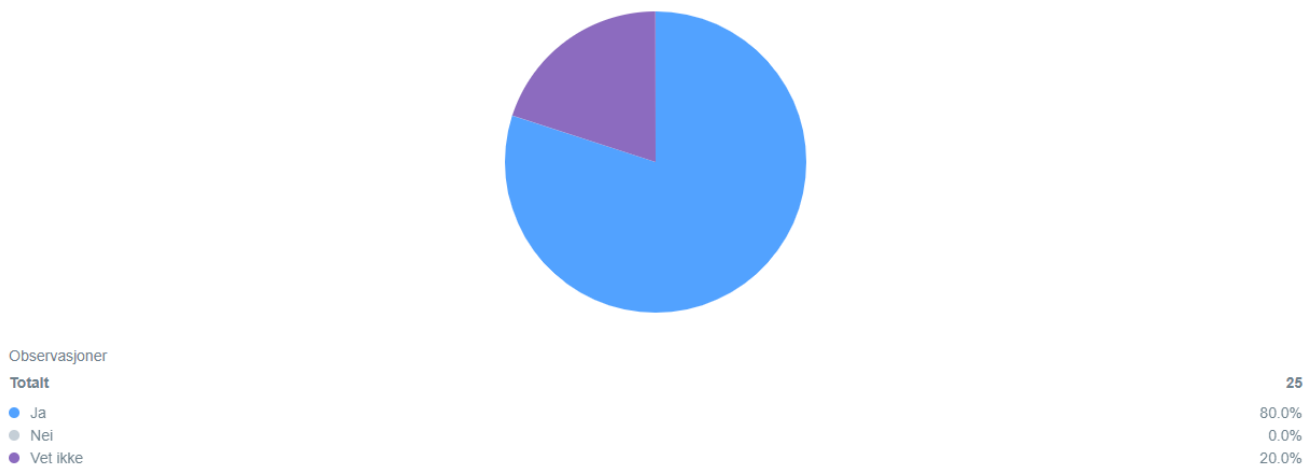
5.2.4 Husholdningsavfall innsamlet av bedrifter

I følge lovverket skal ingen samle inn husholdningsavfall uten samtykke. I dag praktiseres det en omfattende innsamling av ryddeavfall, hageavfall og diverse byggeavfall fra privathusholdninger av bedrifter som ikke belaster eller kommer med i mengdestatistikken i kommunene.

Dette er avfall som ofte kan ha lav grad av ombruk og materialgjenvinning, selv om det har et vesentlig potensial. Det er i kommunenes interesse at dette avfallet også kommer under kontrollerte former og ikke forblir en «kjøpe seg fri løsning» uten noen krav til sortering, mv. Det

bør inngå i rapporteringen og være en egen del i fremtidig statistikk. I workshopen som ble avholdt var det stor oppslutning om behov for et større engasjement fra kommunene for dette avfallet.

Bør kommunene engasjere seg (gjennom samtykkeordning) i avfall fra husholdningene innsamlet av private (næringsavfall), for å kunne stille krav til utsorteringsgrad?

Figur 16 Figuren viser hvordan deltakerne på workshop 2 responderte på spørsmål om kommunene bør engasjere seg i avfall samlet inn av private aktører gjennom samtykkeordning.

5.3 Rapportering av forberedelse til ombruk

5.3.1 Hva er ombruk?

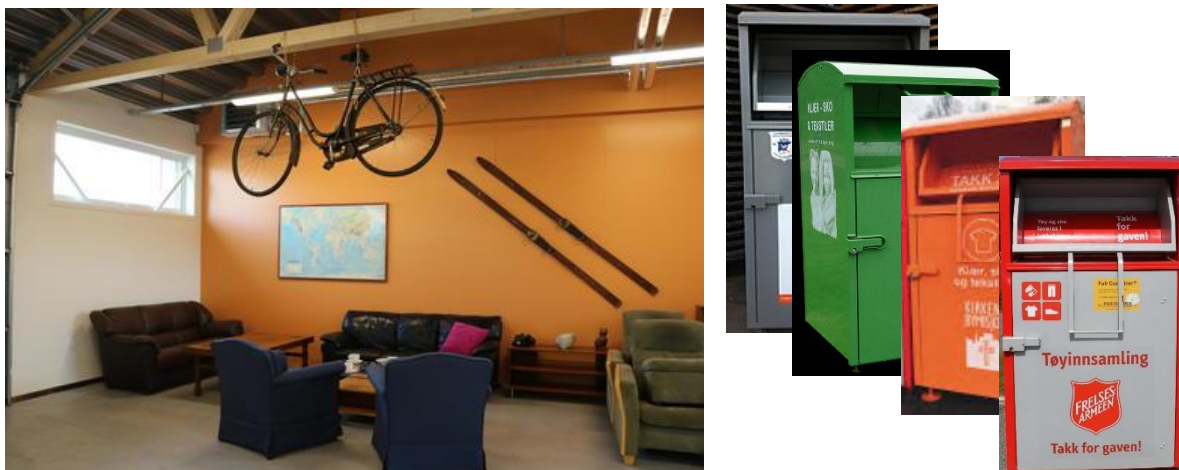
Ombruk inngår ikke som en del av avfallsstatistikken i Norge i dag. I registrerings skjema for KOSTRA inngår fremdeles ombruk. Før var det mer vanlig å rapportere mengder tekstiler samlet inn under ombruk, men etter at Miljødirektoratet gikk ut med informasjon om at innsamling av brukt tøy til ombruk ikke skal rapporteres som avfall. Noen har fortsatt å rapportere inn noe ombruk, men det er veldig mangelfullt.

I lys av EUs nye mål for materialgjenvinning og definisjon av «prepare for reuse» skal forberedelse til ombruk rapporteres og regnes sammen i materialgjenvinningsgraden. Det er derfor nødvendig å endre på dagens praksis og vurdere hvordan ombruk, eller snarere forberedelse til ombruk, skal rapporteres av kommuner i Norge.

Norske myndigheter legger til grunn at Norge i henhold til EØS-avtalen skal oppfylle materialgjenvinningsmålene i EU og rapportere etter de regler som EU definerer. Det er derfor nødvendig å implementere rapportering av forberedelse til ombruk også i Norge. Det er rimelig å tenke at dette bør være en del av KOSTRA-rapporteringen og noe man bør starte med så raskt som mulig. Det er allerede rubrikker klare for denne rapporteringen.

Ved implementering av rapportering av forberedelse til ombruk må mengdene rapporteres etter definerte regler i KOSTRA som for andre avfallstyper, slik at vi kan få mest mulig sammenlignbar

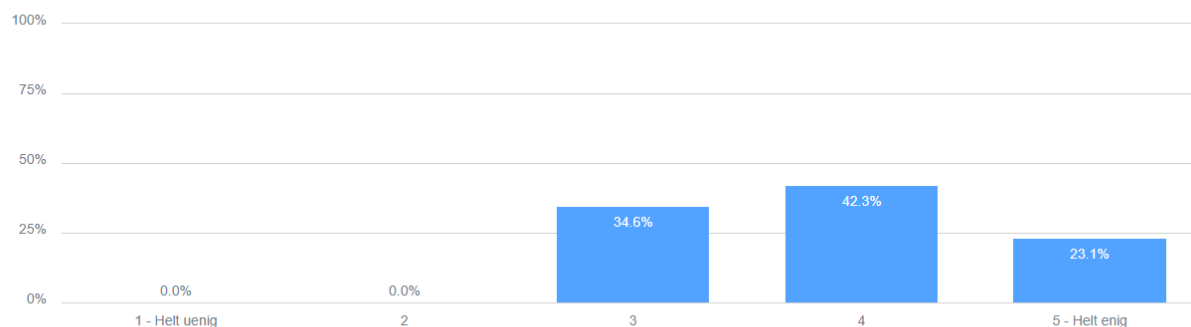
statistikk som gir en oversikt over utviklingen i mengde og ev. type ombruk over tid. Det er behov for å definere nærmere kriterier for hva som skal rapporteres.

Figur 17 Illustrasjon av forskjellige løsninger for forberedelse til ombruk. Bildet til venstre er fra IVARs gjenvinningsstasjon på Forus. Til høyre er bilder av oppsamlingsenheter for tekstiler.

Forberedelse til ombruk innebærer at de aktuelle produkter skal gjennomgå en systematisk prosess som omfatter en eller flere av følgende elementer: reparasjon, kontroll, rengjøring, mv.

I hvilken grad er du enig i forslaget til rapportering av forberedelse til ombruk?

Observasjoner
Totalt

26

Figur 18 – Figuren viser fordelingen av i hvilken grad deltakerne på workshop 2 er enig i den foreslåtte modellen for rapportering av forberedelse til ombruk.

Av deltakerne på workshop 2 i prosjektet er ca. 65 % enige og helt enige i å rapportere forberedelse til ombruk, og ingen har svart at de er uenige. Dette viser at det er stor enighet om at ombruk må inngå i statistikken.

Det er bevisst unnlatt å ta opp en diskusjon rundt det kommunale ansvaret i forhold til forberedelse til ombruk som ikke skjer direkte i kommunal regi. En viktig del av ombruket er knyttet til

innsamling av tekstiler. Innsamlede tekstiler blir normalt sortert og kontrollert før det selges på nytt og kan klart klassifiseres inn under forberedelse til ombruk.

Kommunene kan oppleve det som en utfordring å inkludere mengderapportering fra tekstilinnsamlere i kommunen så lenge man ikke har noen generell myndighet til å kreve slike rapporter. Kommunene har normalt avtaler med det som skjer på gjenvinningsstasjoner og en del kommuner har avtaler med noen aktører som har satt ut innsamlingsbokser. Erfaring viser at tekstilinnsamlere som regel er mer enn villig til å gi rapporter til alle kommuner som ber om det. Kommunene kan forvente at de får en viktigere rolle med innsamling av tekstiler i fremtiden, blant annet når en ordning med sertifisering av tekstilinnsamlere kommer på plass.

5.3.2 Ordning for måling og registrering av ombruk

Det blir nødvendig å etablere god praksis for registrering og rapportering av mengder som faktisk går til ombruk, og som sikrer at dobbelttelling av mengdene unngås.

Det foreslås at forberedelse til ombruk avgrenses til organiserte ordninger hvor det er en åpen mulighet for innlevering av gjenstander fra husholdningene til ombruk og hvor det skjer en faktisk kontroll og sortering av hvert produkt som innleveres.

Gjenstander som videreselges til ombruk gjennom Finn.no, loppemarkeder, vintage-butikker eller andre mer uformelle ombrukskanaler kan defineres å ligge utenfor det som underlegges en systematisk kontroll. Det vil i praksis også være vanskelig å få mengderegistreringer for denne type ombruk.

Følgende elementer kan blant annet inngå i rapportering av ombruk:

- tekstilinnsamling i kommunene,
- ombruksvirksomhet knyttet til tilbudet på gjenvinningsstasjoner og
- annen ombruksvirksomhet (reparasjon, salg, mv.) hvor kommunen har avtaler som også kan sikre registreringer av ombruket.

Tall som skal rapporteres inn som ombruk bør som hovedregel basere seg på vektregistrering av det som mottas/tas ut til ombruk. Det som ev. leveres i retur fra samarbeidspartnere må da trekkes fra for å unngå feil registrering av ombruk og dobbelttelling av samme mengde to ganger.

Det bør være aktuelt å bruke aksjonsrettede vektmålinger av ombruk over en periode og utvikle nøkkeltall for ombruk per besøkende eller ombruk per avfallsmengde. Det kan brukes som utgangspunkt for årlig beregning av ombruksmengde som skal rapporteres.

For tekstiler blir ofte mengdene beregnet ut fra nøkkeltall for mengde per enhet og fyllingsgrad i oppsamlingsenheten. Denne praksisen bør kunne videreføres som grunnlag for statistikk.

Mengdene til ombruk kan føres på relevant avfallstype som annet avfall f.eks. treavfall, EE-avfall, tekstiler, mineralsk avfall, osv. Mengder som ikke hører inn under egne avfallstyper eller som ikke registreres som egne avfallstyper kan registreres under Annet (diverse til ombruk).

5.3.3 Unngå konkurranse mellom ombruk og materialgjenvinning

Ved å rapportere mer systematisk på forberedelse til ombruk kan det forsterke fokuset på denne type løsninger som representerer behandlingsmetode høyere opp i avfallspyramiden.

Et overordnet mål for avfallshåndteringen i tillegg til å sikre en helse- og miljømessig trygg behandling er å behandle avfall så høyt opp i avfallspyramiden som mulig. Dette for å sikre at ressursene holdes tilgjengelige i et materialkretsløp i så stor grad som mulig, samtidig som det skal brukes minst mulig energi på behandlingen.

God måloppnåelse måles gjerne i forhold til grad av materialgjenvinning. Hvis forberedelse til ombruk ikke er inkludert i størrelsen det måles på, vil måloppnåelsen gå ned eller forbli uendret hvis mer avfall går til ombruk, selv om det innebærer en positiv endring. Dette kan i verste fall gjøre at materialgjenvinning prioriteres fremfor ombruk for å oppnå bedre resultater i statistikken, selv om ombruk ligger høyere i avfallspyramiden. Ideelt sett kunne det vært en idé å ha separate nasjonale mål for forberedelse til ombruk.

I Norge har kommuner og IKS utformet egne mål for ombruk. Dersom man i Norge i fremtiden kan presentere separate resultater for ombruk og materialgjenvinning, har det en tilleggsverdi ut over at man skal rapportere på et samlet mål hvor ombruk og materialgjenvinning er slått sammen.

5.4 Målepunkt og definisjon materialgjenvinning

5.4.1 Dagens praksis

I dagens KOSTRA-rapportering legges det opp til at avfallsmengdene innenfor hver avfallskategori skal fordeles på behandlingsform. Her er det ulik praksis kommunene imellom, hvilket blant annet fremgår av resultatene av spørreundersøkelse 1, se pkt. 4.1. Undersøkelsen viser også at det er stor usikkerhet til målepunkt for materialgjenvinning. Praksisen kan variere også mellom ulike avfallstyper innenfor en kommunes rapportering og fremstår ikke som konsistent.

Det er kommuner som har fastsatt ambisiøse mål om materialgjenvinning, ofte på 55-70 %. Det er ingen felles angivelse av målemetode og dagens regler for KOSTRA-rapportering er det som kan legges til grunn. Den åpner opp for ulike tolkninger og gjør det vanskelig å sammenligne grad av måloppnåelse mellom ulike regioner. Presisering av et felles målepunkt er derfor et avgjørende element. Kommunene som i dag velger å foreta korreksjoner for en andel av avfallet de vet ikke blir materialgjenvunnet, basert på informasjon de har mottatt fra nedstrømsløsninger, vil oppnå lavere grad av materialgjenvinning en de som ikke gjør denne type korrigeringer.

Tilgang på detaljert informasjon om hvor mye avfall som faktisk blir til ny råvare og hvor mye som sorteres bort før behandling er forskjellig fra kommune til kommune. En del kommuner har satt krav om rapportering fra nedstrømsløsninger og kan få generell informasjon hvilket som oftest er basert på gjennomsnittresultater for anleggene. Det kan ikke knyttes til avfallet fra hver enkelt kommune/avfallsleverandør. Det er vanskelig å vurdere kvaliteten på informasjonen i slike rapporter.

Metaller utsortert fra bunnaske er også et område hvor praksis synes å variere en del. Noen kommuner tar det med og rapporterer en beregnet mengde som materialgjenvinning. Dette forutsetter at man også trekke ut tilsvarende mengde fra restavfallsmengden, men det er usikkerhet knyttet til om det praktiseres slik. Det kan lett oppstå dobbelttelling av avfallet. Samlet sett resulterer dette i usikkerhet og reduserer påliteligheten til tallgrunnlaget.

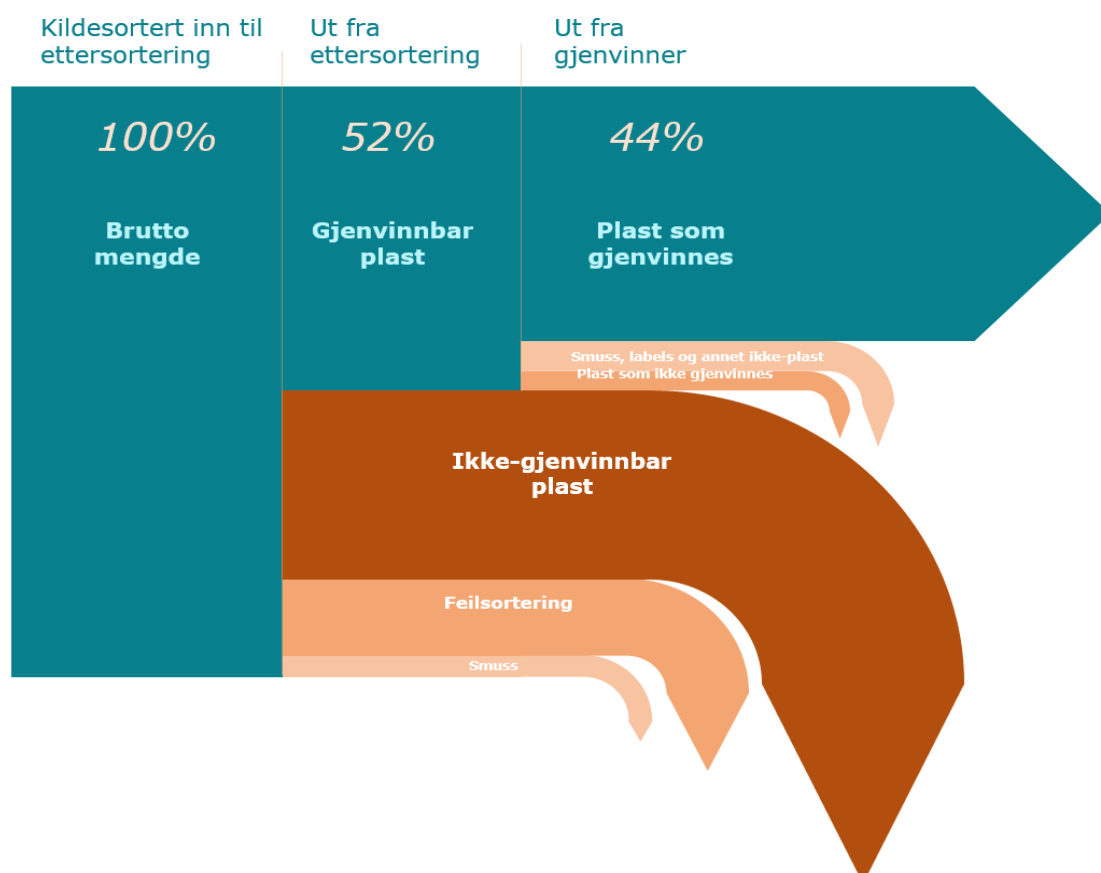
I workshop 1 ble det også klart demonstrert en stor uenighet og usikkerhet om hvilken behandlingsform noen løsninger skal rapporteres som. Deltakerne svarte på en kahoot hvor de skulle ta stilling til om behandlingsformene de ble presentert for var materialgjenvinning eller ikke. Noen eksempler som kan trekkes fram er:

- Bildekk, som er et sammensatt produkt hvor det både kan gå noe til ombruk, materialgjenvinning og energiutnyttelse. Materialgjenvinning er i først rekke i form av gummigranulat til idrettsbaner, samt utsorterte metaller. Det er ulike oppfatninger av om bruk av gummigranulat bør regnes som materialgjenvinning eller ikke.
- Disponering av lett forurensede masser som toppdekke og interne veier på deponi blir til en viss grad rapportert som materialgjenvinning. Det er vanskelig å lese ut av statistikken direkte, da det inngår i samleposten annet avfall. Kahooten viser at over 1/3 mener at dette skal regnes som materialgjenvinning.
- Når det gjelder bruk av trevirke som absorbent for farlig avfall før forbrenning i sementovn, mener om lag 1/3 av respondentene at det skal regnes som materialgjenvinning selv om resultatet er energiutnyttelse.
- Plast som brukes til produksjon av drivstoff blir angitt som materialgjenvinning i ca. 50 % av besvarelsene i undersøkelsen.

Det er i dag ulik praksis for bruk av målepunkter, samt hva som kan regnes som materialgjenvinning. Dette synliggjør behovet for tydelige og utfyllende definisjoner av materialgjenvinning og de øvrige behandlingsformene.

5.4.2 Nye målepunkt EU

Nye målsetninger i EU om materialgjenvinning skal knyttes til det avfall som faktisk er materialgjenvunnet. Det arbeides med detaljert regelverk som skal angi hvordan dette kan praktiseres. Det er en rekke utfordringer knyttet til dette i praksis, og det gjenstår å se hvor gode løsningene blir og om det blir store konsekvenser for de ulike aktørene i verdikjeden.

Figur 19 Skissert oversikt over en materialstrøm for utsortert plast og hvordan uønsket materiale tas ut av strømmen i forskjellige trinn. Mengdetallene er kun for illustrasjon.

Materialstrømmene er ofte komplekse og går igjennom flere ledd med uttak av uønsket materiale og tap av materiale. En slik materialstrøm er plast, se illustrasjon i Figur 19.

Et behandlingsanlegg mottar normalt avfall fra mange kilder og aktører. Før behandling blandes avfallet uavhengig av kilde, og etter behandling er det vanskelig å si noe om den faktiske kilden materialet kom fra. Videre kan avfallet etter en behandling fordeles på mange ulike nedstrømsløsninger med forskjellige tap i sine prosesser. Det er da ikke lenger noen sporbarhet til kilden, men man kan foreta beregninger basert på gjennomsnitt. I pågående prosesser i EU vurderes det løsninger hvor et behandlingsanlegg må ha informasjon om innhold av ikke-gjenvinnbart material fra de enkelte kundene/leverdørene. Det er normal praksis ved noen anlegg å ta plukkanalyser av stikkprøver. Da kan mengde faktisk gjenvunnet materiale allokteres tilbake til leverandørene avhengig av kvaliteten på det som leveres.

5.4.3 Behov for avklaring av kommunens rolle i forhold til målepunkter

Kommunene skal i dag rapportere om hvilken behandlingsform avfallet går til. I mange tilfeller leveres avfall til et sorteringsanlegg hvor avfallet sorteres til ulik behandling, både materialgjenvinning, energiutnyttelse og deponering. Kommunene sitter som regel ikke med detaljert informasjon om den endelige behandlingsformen for avfallet og kjenner ikke til tap i ulike prosesseringsledd. Rapportene fra kommunene vil derfor ikke inneholde denne informasjonen, og kan ikke alene brukes for å måle faktisk grad av materialgjenvinning. Det vil være behov for å bruk rapporter fra behandlingsanleggene for å faktisk vurdere grad av materialgjenvinning.

Behandlingsanlegg, gjenvinningsanlegg og eksportører vil trolig få en mer sentral rolle i å rapportere om resultater i form av materialgjenvinning. Et helhetlig nasjonalt elektronisk register for rapportering av avfall fra ulike kilder er nødvendig for å unngå mye dobbeltarbeid med rapportering. Det vil ikke være rasjonelt om alle kommuner skal innhente de samme dataene fra alle behandlingsanlegg. Det vil heller ikke være en kvalitetssikring av denne rapporteringen om den ikke er satt i et større system.

En løsning er at kommunene ved innrapportering i tillegg til avfallsmengde oppgir hvilke behandlingsanlegg som man har levert de ulike typer avfall til. Da kan det ligge til rette for at en nasjonalt system kan kombinere data innrapportert fra behandlingsanlegg og data innrapportert fra kommunene for å beregne faktisk materialgjenvinning i kommunen. Da må statistikkinnhenting også omfatte alle behandlingsanlegg. Avgrensningen kan være anlegg i Norge. Når det gjelder eksport til utlandet, må det også rapporteres, men ikke spesifisert på anlegg.

Kommunene har også behov for å presentere egne resultater overfor egne innbyggere og ønsker normalt å få tilgang til informasjon om hva som faktisk blir materialgjenvunnet. Det er nødvendig om kan skal gjøre klimaregnskap eller presentere statistikk korrigert for hva som faktisk blir til nye råvarer. Kommunenes statistikk viser i dag i første rekke hvor mye som utsorteres av avfall og lite om kvaliteten på det som utsorteres og aktuelle tap på veien fram til ny råvare/nye produkter.

En god fremtidig løsning for kommunene ville være å hente ut informasjon om behandlingen av sitt eget avfall fra en sentral database som inneholder informasjon for alle aktuelle behandlingsanlegg som kommunen har benyttet om hvilke tap av mengder som skal beregnes.

Det vil ta tid før man har en total løsning for innrapportering av avfallsdata fra alle typer avfallsanlegg som mottar, prosesserer og sender avfall videre. Inntil en slik løsning er på plass vurderes det som mest hensiktsmessig å videreføre en praksis med å rapportere på utsorterte mengder uten korreksjon for tap nedstrøms. Myndighetene må ta stilling til hvordan man skal kunne sikre datafangst for å sikre rapportering til EU for 2020 og fremover.

5.5 Veiledningstjenester

SSB har hatt en veileder for rapportering til KOSTRA som Avfall Norge ikke har vært fornøyd med. Veiledningen for 2017 bar preg av en del gamle definisjoner, uklare begreper, og begrenset instruksjon om hvordan avfallsmengdene skal registreres og rapporteres i KOSTRA.

Veiledningen til KOSTRA har i begrenset grad inneholdt spesifikk informasjon om hvilke avfallstyper og materialer som skal registreres under de forskjellige avfallskategoriene.

Veiledningen er kun tilgjengelig i perioden hvor rapporteringsskjemaet er åpent for redigering, noe som vanskeliggjør spontan kontroll av kommunens systemløsninger opp mot krav i KOSTRA-rapporteringen.

Det er lite kjent blant kommunenes rapporteringsansvarlige at det er en brukerstøtte-funksjon hos SSB for KOSTRA-rapporteringen. Det har bare vært å ringe inn spørsmål også. Rapporteringsansvarlige virker allikevel å ha blitt sittende mye alene med spørsmål til rapporteringen og tar egne avgjørelser på hvordan rapporteringen skal løses, ref. Figur 11.

SSB mottar en del henvendelser knyttet til innrapportering, men har ikke noe data på hvor mye det er. Det føres ingen logg for slik kundekontakt.

6 Husholdningsavfall - endringer av veileder for 2018

I samarbeid med SSB ble det som en del av prosjektet utarbeidet en ny veileder for KOSTRA-rapporteringen for statistikkåret 2018. Det var naturlig nok ikke anledning til å gjøre vesentlige endringer i selve oppbyggingen av feltene i rapporteringsskjema som må behandles formelt i KOSTRA-samarbeidet sine organer. Skjemateksten og rapporteringsveiledningen kunne endres.

Den nye veilederen bygger på resultatene fra kartleggingen av utfordringer og behov for endringer i rapportering for å oppnå bedre statistikk. Det kan medføre forbedring av statistikkgrunnlaget allerede for 2018.

Det er lagt vekt på å klargjøre definisjoner og anvisninger om hvordan avfallsmengdene skal rapporteres. Det er fulgt opp med å lage nyhetssak om disse endringene på Avfall Norge sine kommunikasjonsplattformer.

Resultatet er en mer utfyllende veileder til KOSTRA-rapporteringen for 2018. Det er et ønske at veilederen følges nøye opp av kommunene og at de faktisk legger om sin praksis i tråd med veilederen. Det vil være første trinn mot en rapportering hvor alle legger like forutsetninger til grunn, blant annet når det gjelder:

1. Å inkludere all rapportering av ombruk av tekstiler og annen ombruk i kommunal regi.
2. Presiseringer rundt korrekt behandlingsform. Unngå at bruk av ulike avfallsmasser på deponi teller som materialgjenvinning.
3. Entydig kategorisering av ulike avfallstyper
4. Korreksjoner for mengde næringsavfall skal gjøres for hver avfallstype før det legges inn i skjema. Metode for korreksjon kan oppgis.
5. At hele mengden levert fra kommunen rapporteres levert til materialgjenvinning dersom det er hovedmålet med utsorteringen, uten å gjøre noen korreksjoner for faktisk grad av materialgjenvinning.

Selv om materialgjenvinningsgraden skal knyttes opp mot faktisk materialgjenvunnet avfall, foreslås det å rapportere samlede avfallsmengder levert til slik behandling. Her har det vært ulik praksis, og inntil videre er det best at ingen foretar slike korreksjoner som krever gode rapporter fra nedstrømsaktører. Det må imidlertid også klart formidles at levert til materialgjenvinning ikke er et mål på faktisk materialgjenvinningsgrad.

Skjema for rapportering har inkludert ombruk, men det er få som har rapportert noe da mengdene uansett ikke har inngått i statistikken. SSB har åpnet for at statistikken for 2018 kan presenteres både med og uten mengdene rapportert til ombruk. Kommunene oppfordres derfor til å inkludere mengdene av all organisert innsamling av tekstiler i kommunen og all ombruksaktivitet på egne gjenvinningsstasjoner.

Ny veileder til rapporteringen fremgår av vedlegg 8.3.

7 Husholdningsavfall - forslag til forbedringer fra 2019-2020

7.1 Oversikt over forslag til tiltak

Det er i prosjektet beskrevet 5 tiltak som kan bidra til å forbedre statistikken for husholdningsavfall. De bygger delvis videre på de kortsiktige tiltakene som er lagt til grunn for rapportering av mengder for 2018 og beskrevet i veiledningen til KOSTRA-rapporteringen. Samlet sett er forslagene basert på innspill fra de to workshopene som er gjennomført og møter med SSB og Miljødirektoratet. Det bygger på analysen som er gjennomført i kapittel 5.

Forslag til tiltak:

1. Utvidet innrapportering på flere avfallstyper og systemløsninger
2. Bedre system for å skille ut næringsavfall ved rapportering
3. Obligatorisk rapportering av forberedelse til ombruk
4. Rapportere på mengde utsortert og levert (entydig målepunkt)
5. Bedre veiledningstjeneste

Forslagene til tiltak skal bidra til å gjøre den nasjonale statistikken bedre og legge til rette for bedre rapportering av norsk avfallsstatistikk til EU.

Et hovedtrekk ved de forslagene som fremlegges er at det i stor grad er de faktiske avfallsmengdene som kommunene registrerer over vekt som skal rapporteres. Det er materialstrømmene fra kommunene som således er i fokus. Det foreslås å avgrense kommunene sin rolle til å rapportere de faktiske avfallsmengder de registrerer, uten å legge inn noen korreksjoner for tap av materiale i verdikjeden nedstrøms.

Det må forventes utvikling av bedre systemer for rapportering av avfall fra gjenvinnings- og behandlingsanlegg samt eksportører, hvor man kan få opplysninger om alle leverandører inn til anleggene. Når en slik løsning eventuelt er utviklet kan kommunene også inkludere i rapportene hvilke avfallsanlegg de ulike avfallsstrømmene sendes til.

Endringer i skjema

Alle de 4 første tiltakene vil medføre noen endringer i skjema og veileder. Det er også i vedlegg 8.5 laget en skisse til hvordan nytt rapporteringsskjema kan ivareta de foreslåtte tiltakene. Videre er det i vedlegget tatt inn rapportering på en del grunnlagsdata og kontrollspørsmål som vil være nyttig for valideringen av opplysningene og beregning av nøkkeltall. Det kan være at SSB ønsker å se endringene i sammenheng med etablering av rapportering i ALTINN og dermed ikke foreta en stor endring i KOSTRA-skjema, dersom denne innrapporteringen skal avvikles om et par år.

Bedre organisering og økt fokus

Det er behov for å styrke arbeidet med KOSTRA-rapportering i kommunene og at kommunene ser på intern organisering. De fleste kommuner har høyt fokus på å måle utviklingen i sorteringsgrad og det bør gjenspeiles i betydningen av å ha gode rutiner og intern kontroll med mengderapportering, slik man har for økonomirapportering.

Opplæring og kontakt med andre kommuner bør vektlegges, men det er i dag ikke noe kurstilbud eller gode løsninger for nettbasert innføring i prinsipper for registrering av avfallsmengder og rapportering.

Det er videre tatt opp som en problemstilling av det brukes to ulike skjema for kommuner og IKS, og at det i dag er forvirring knyttet til fordeling av rapporteringsoppgavene mellom kommuner og IKS.

Elektronisk rapportering til SSB

Det anbefales at fremtidig innrapportering for kommunene bør åpne for en automatisering ved å ha løsninger hvor man kan lese tall direkte fra uttrekk fra økonomisystemer eller excel hvor kommunenes mengdedata håndteres. Standard avfallskoder bør utvikles, og på sikt bør rapporteringen kunne skje automatisk fra kommunenes system til SSB uten noen form for punching av tall. SSB har planer om å legge om innrapporteringen i KOSTRA til ALTINN og bør da benytte anledningen til å gjøre grensesnittet for innrapportering mer brukervennlig.

Endringer løsningen for å ta ut rapporter i statistikkbanken er ikke lagt frem som eget forslag. SSB har i 2018 endret formatet for å ta ut rapporter, og har ingen planer om å gjøre noe med det nå. På sikt må statistikkrapportene kunne tilpasses endringer i innrapporterte data.

Bedre samarbeid

Det har vært begrenset kontakt mellom SSB og de som skal rapportere inn i KOSTRA og bruker avfallsstatistikken. Det kan være behov for å etablere et samarbeid hvor alle sider av avfallssystemene, -mengdene, og -strømmene legges til grunn for systemet for rapportering og utarbeidelse av statistikk.

Det er en egen KOSTRA-arbeidsgruppe som skal ta stilling til forslag vedrørende større endringer i KOSTRA-rapporteringen. Arbeidsgruppen har møte på vårparten for å behandle slike forslag, og innspill til endringer bør fremlegges i god tid før møtet. Beslutninger om endringer fattes i Samordningsrådet for KOSTRA i september.

Helhetlig løsning

Prosjektet dokumenterer også behovet for å arbeide med en helhetlig løsning for fremtidig registrering av avfallsmengder i Norge på de ulike ledd i verdikjedene. Det bør følges opp av myndighetene, og kan også være et tema som kan tas opp gjennom et bedre samarbeid mellom aktørene.

7.2 Rapportering på systemløsninger og flere avfallstyper

7.2.1 Forslag til tiltak

Det foreslås følgende tiltak som kan gi mer komplett rapportering av avfallsmengdene i kommunene slik de faktisk registreres i kommunenes egne systemer:

1. Rapporteringsskjema utvides med flere avfallskategorier som skal rapporteres. Det lages en liste over kategorier som defineres og baseres på gjeldende standard når det er mulig. Det er naturlig å ta utgangspunkt i listen i vedlegg som ble tatt inn i veileder for 2018.
2. Rapporteringsskjema splittes i to deler for å skille mellom det som hentes i boligområdene (henteordning) og det som leveres gjenvinningsstasjoner. Det vil være behov for å avklare avgrensninger mellom hva som er avfall til gjenvinningsstasjoner og det som er henteordning, ref. 6.2.4.

7.2.2 Hva oppnås

Tiltakene vil gi et betydelig forbedret grunnlag for en mer omfattende statistikk med mer spesifikke og entydige opplysninger om både avfallstyper og mengde per systemløsning. Ved utarbeidelse av statistikken kan det etableres nye nøkkeltall som kan vise sorteringsgrad per systemløsning. Det blir enklere å forstå årsaker til forskjeller ved at det presenteres en mer detaljert liste over avfallstyper. Denne løsningen vil trolig bidra til å redusere mulighetene for skjønnsmessig feilrapportering.

7.2.3 Konsekvenser for ulike aktører

Det vurderes at det blir enklere for kommunene å rapportere da nytt utvidet detaljeringsnivå er mer i samsvar med foreliggende datagrunnlag i kommunene. Man slipper å etablere system med mellomberegninger både ved å slå sammen avfallstyper og ulike systemløsninger. Kommunene trenger imidlertid god veiledning i forhold til å kunne klassifisere eget avfall i en nasjonal standard for kategorisering, da det fremgår at kommunene har forskjellig praksis i dag. Det blir trolig bedre samsvar mellom kommunal statistikk og SSB sin statistikk for kommunene.

SSB kan levere en mer omfattende og trolig mer kontrollerbar og sikker statistikk. Omleggingen vil medføre et større antall data som skal håndteres. Når systemet er på plass skal det ikke medføre merarbeid i selve databehandlingen. Det har vært et spørsmål om det vil medføre merarbeid i forhold til behov for økt kontroll. Det er vår vurdering at det vil bli vesentlig enklere å avdekke urimelige tallverdier som ev. bør kontrolleres og at det vil gi mer effektiv kontroll. Myndighetene vil få tilgang til en vesentlig mer detaljert statistikk som grunnlag for å analysere av utviklingen, aktuelle tiltak og nye virkemidler.

7.2.4 Drøfting og presiseringer

Forslag til hovedskille mellom systemløsninger:

- Det legges opp til at avfall som samles inn med renovasjonsbil hos abonnent (henteordning) og på returpunkt (lokal ubetjent bringeordning) rapporteres under henteordning. Det er gråsoner mellom hva som er henting hjemme og bringeordning i boligområder.
- På den annen side foreslås det at avfall som hentes hjemme, men er av en karakter som normalt leveres på gjenvinningsstasjonen, og leveres til håndtering/behandling sammen med tilsvarende avfall fra gjenvinningsstasjonen, føres under gjenvinningsstasjon.

7.3 Skille ut næringsavfall ved rapportering

7.3.1 Forslag til tiltak

For å få et bedre system for å skille ut næringsavfall foreslås følgende tiltak:

1. Samlet avfallsmengde fra husholdning og næring rapporteres for hver avfallstype innenfor hver systemløsning i egen kolonne.
2. Deretter rapporteres mengdene husholdningsavfall korrigeret for næringsavfall for de samme avfallstypene i neste kolonne.

Skjema legger eksplisitt til rette for at kommunene vurderer næringsandelen for hver avfallstype, om man har vektregistreringer eller annet datagrunnlag, eller bare foretar grove estimater. Det foreslås at metode for å trekke ut næringsavfallet også skal rapporteres.

7.3.2 Hva oppnås

Denne nye løsningen skal bidra til økt presisjon ved rapportering og gir incentiver til at kommunene etablerer bedre systemer for å skille ut næringsavfall. Det kan også gi bedre systemer for å få riktige selvkostberegninger. Videre kan det bidra til bedre oversikt over forskjellen på det som er vektregistrerte totaldata og det som er mengden husholdningsavfall. Dette vil igjen gi et mer pålitelig statistikkgrunnlag enn i dag. Det vil gi opplysninger om hvor stor andel som samles inn fra næringslivet sammen med husholdningsavfallet for hver avfallstype.

7.3.3 Konsekvenser for kommuner og SSB

Kommunene har behov for gode systemer for å ha oversikt over andelen næringsavfall per avfallstype. Det kan medføre merarbeid og noen kostnader i å etablere nye rutiner for dette, men sett i lys av kravene i selvkostreglene, er det uansett noe som skal gjøres og vil ikke være en konsekvens av endring i statistikken.

For avfall innen henteordninger vil mange ha den informasjonen som trengs for fordeling i form av abonnementsregister, ev. ved veidata fra tømminger av oppsamlingsenhetene. For avfall fra gjenvinningsstasjonene er det mer komplisert. Det kan være behov for analyser av avfallet i begrensede tidsrom eller håndtering av avfall i separate enheter for å få den nødvendige oversikten.

SSB vil få et bedre og mer kvalitetssikret datagrunnlag for avfallsstatistikken. Det gir i sin tur mer korrekt statistikk og vil trolig bidra til å øke tilliten og troverdigheten til statistikken. Videre får SSB et grunnlag for å lage en egen statistikk for næringsavfall som samles inn sammen med husholdningsavfall.

7.3.4 Presiseringer og drøfting

Selv om andelen næringsavfall som samles inn fra husholdningene blir korrigeret korrekt, er det fremdeles ikke en løsning som sikrer at alt husholdningsavfall er med. Dette gjelder spesielt husholdningsavfall som samles inn av næringsaktører. Statistikken vil ikke være komplett før man har etablert et system for samtykke til innsamling av husholdningsavfall med tilhørende krav til rapportering. Spørreundersøkelse 2 utført i prosjektet viser at de fleste ønsker å utvikle en løsning for dette.

7.4 Forberedelse til ombruk med i rapportering og statistikk

7.4.1 Forslag til tiltak

Det foreslås at rapportering av forberedelse til ombruk i KOSTRA blir obligatorisk for alle kommuner fra 2019 og at det utarbeides rutiner for slik rapportering.

Ved publisering av statistikken i 2020 gjeldende for 2019 kan man presentere grad av forberedelse til ombruk og materialgjenvinning samlet og hver for seg.

I denne sammenhengen innføres begrepet «forberedelse til ombruk» i statistikken med henvisning til regler som er under utvikling knyttet til rapportering av «prepare for reuse» som skal rapporteres i henhold til EUs rammedirektiv.

7.4.2 Hva oppnås

Forberedelse til ombruk skal i henhold til EUs rammedirektiv inngå i beregning av materialgjenvinningsgraden. Implementering av forberedelse til ombruk vil derfor fremme systematisk arbeid med å få til behandling så høyt opp i avfallspyramiden som mulig.

Norsk avfallsstatistikk vil bli mer komplett når forberedelse til ombruk er inkludert. Innsats på ombruk, som er prioritert foran materialgjenvinning, vil synliggjøres. Det mangler i dag nasjonal statistikk på hvor mye tekstiler som samles inn. Det forventes økt nasjonalt fokus på ordninger for tekstiler, og ifølge EU-krav skal alle kommuner ha innsamlingsordninger for tekstiler innen 2025.

Mer definerte regler for rapportering skal også angi hvilke typer ombruk som ikke skal inngå i denne rapporteringen. Statistikken vil dog ikke gi et helhetlig bilde av det ombruksmarkedet, som i stor grad er av mer uformell karakter.

7.4.3 Konsekvenser for kommuner

Kommunene vil ha behov for å innføre nye rutiner for å innhente data fra aktører som samler inn tekstiler og for å registrere forberedelse til ombruk knyttet til gjenvinningsstasjoner eller andre samarbeidspartnere som mottar avfall til ombruk. Det kan oppstå problemer med å hente inn data fra aktører på frivillig basis, men erfaring så langt er at alle seriøse aktører innen innsamling av tekstiler ønsker å ha et godt forhold til kommunene.

SSB har allerede tilrettelagt system for slik innrapportering og trenger bare å komme med noen mer tydelige retningslinjer for rapportering av forberedelse til ombruk. Veileder for 2018 gir et grunnlag å bygge videre på.

7.4.4 Presiseringer og drøfting

I henhold til EUs definisjon av «prepare for reuse», skal de aktuelle gjenstandene gjennomgå en prosess som kontroll, vask, reparasjon eller liknende før ombruk. Strømmene av blandede tekstiler og tilbehør som veldedige og andre organisasjoner samler inn gjennomgår slike prosesser. Tilsvarende gjelder andre gjenstander som for eksempel EE-produkter, møbler og sportsutstyr som tas imot på gjenvinningsstasjonene eller håndteres i liknende ordninger.

7.5 Målepunkt og definisjon materialgjenvinning

7.5.1 Forslag til tiltak

Det foreslås at kommunene rapporterer hver avfallsstrøm levert fra kommunene til den behandlingsformen som er hovedformålet for det aktuelle avfallet. Dette innebærer at man ikke skal splitte en avfallsstrøm ut fra hva som skjer hos nedstrømsleverandører. De rapporterte tallene korrigeres ikke for innhold av feilsortering eller tap av materiale. Det innebærer også at metaller fra bunnaske ikke rapporteres i KOSTRA.

7.5.2 Hva oppnås

Denne presiseringen innebærer at man ut fra KOSTRA-rapportering alene ikke kan vurdere grad av materialgjenvinning, men kan få et godt bilde av utsorteringen av avfall og hovedformål for slik utsortering. Det vil gi et mer likt grunnlag for sammenligning mellom kommunene.

Det er vurdert at denne metoden bidrar til mest mulig enhetlig og pålitelig statistikk hvor hver kommune ikke selv angir forutsetninger om hva som skjer i neste ledd i verdikjeden. Kommunene kan rapportere sine mengdetall direkte i KOSTRA uten noen korreksjoner. Dette gir en god og oversiktlig rapportering hvor de tallene som rapporteres til SSB er de samme tallene som man normalt bruker og er gjenkjennelige i kommunenes egen statistikk.

7.5.3 Konsekvenser for aktørene

For kommunene og IKSene vil dette forslaget bidra til en nødvendig presisering og klargjøring. Kommunene som tidligere har nedlagt en del arbeid i å gjøre korreksjoner vil nå få det enklere. Kommunene vil fremdeles ha et ønske om å få inn opplysninger fra sine nedstrømsleverandører på en effektiv måte, foreløpig gjennom sine avtaler, men på sikt eksempelvis via en nasjonal database.

For SSB vil det også bidra til mer enhetlig rapportering og bedre statistikk. Det blir imidlertid nødvendig og presisere at denne statistikken viser resultater for utsortering av avfall på kommunalt nivå, og ikke faktisk grad av materialgjenvinning. Videre bør det klart kommuniseres at kvaliteten på utsortert avfall kan variere og at det er feilsorteringer. Det gir begrensninger i hva statistikken kan brukes til og må kombineres med andre datakilder for å komme fram til resultater for materialgjenvinning.

Statistikk materialet fra KOSTRA-rapporteringen vil ikke brukes som et direkte underlag for rapportering av materialgjenvinning til EU. Myndighetene må utvikle andre løsninger som sammen med KOSTRA-statistikk og annen statistikk kan være et grunnlag for å rapportere faktisk materialgjenvinning. Det må tilpasses de nye regler som er under utvikling.

7.5.4 Presiseringer og drøfting

Enkelte avfallskategorier består av avfall som skal sendes til ulike behandlingsløsninger, for eksempel farlig avfall. Noe sendes til anlegg hvor hovedformål er materialgjenvinning, andre forbrenning og noe deponering. Kommunene må splitte opp mengdene mellom forskjellige behandlingsformer. Det kan forekomme at man er usikker på hva som er hovedformålet med en behandlingsløsning, dvs. om det skal regnes som materialgjenvinning, forbrenning eller deponering. Det er derfor nødvendig at det arbeides videre med avklaringer knyttet til hva som defineres som materialgjenvinning. Det vises til eksempler tidligere i rapporten.

7.6 Nye skjema, bedre veiledningstjeneste og opplæring

7.6.1 Forslag til tiltak

Det vil være behov for en oppdatering av hele rapporteringskjemaet for å ta hensyn til de nye forslagene. Innspill til slikt skjema er i vedlegg 8.5. I tillegg foreslås følgende tiltak:

- en god og gjennomarbeidet veileder
- tilgjengelig veiledningstjeneste
- utvikling av kurstilbud og opplæringsplattformer

Det foreslås at det etableres et nærmere samarbeid mellom SSB og kommunene gjennom Avfall Norge og KS-bedrift om disse aktivitetene.

7.6.2 Hva kan oppnås

Det er alfa og omega at man har tilgang til en forståelig veileder for rapportering som er lett å finne og alltid tilgjengelig. Presise veiledere med konsistent innhold som gir lite grunnlag for skjønsmessige vurderinger, vil bidra til økt respekt for rapporteringen.

Bedre kvalitetssikring ved innrapportering fra kommunene vil sett fra SSB og myndighetene også bidra til en mer pålitelig statistikk og bedre grunnlag for fremtidig rapportering til EU. Det vil styrke troverdigheten.

7.6.3 Konsekvenser for aktørene

Dette tiltaket vil bidra til at de som faktisk har rapporteringsansvar og deres ledere får bedre hjelpemidler for å gjøre en god rapportering. Det er usikkert hvor stort behovet vil være for kurs og interaktiv opplæring, men det kan avklares nærmere.

For SSB vil det bidra til at man får mer korrekt innrapportering og således en bedre statistikk. Det gir også bedre kontakt med bransjen og de utfordringene som rapporteringsansvarlig sitter med.

7.6.4 Presiseringer og drøfting

Veiledningstjeneste og materiell må være tilgjengelig og markedsført i SSBs KOSTRA-oversikt hvor nøkkeltall kan hentes ut av statistikken. Aktuelle former for veiledning i tillegg til informasjon i skjema vil være:

- Veiledningsdokument (som i dag)
- Spørsmål/svar
- Chatte-tjeneste
- Videosnutter
- Telefontjeneste

8 Vedlegg

8.1 Statistikk som inngår i avfallsregnskapet

Tabell 2 – Oversikt over statistikk som inngår i nasjonalt Avfallsregnskap.

Type kilde	Kort merknad
Husholdningsavfallsstatistikk (SSB)	Det som er av næringsavfall samlet inn i kommunal regi skal være trukket ut, mens avfall fra fritidsboliger er inkludert
Industriavfallsstatistikk (SSB)	
Statistikk over farlig avfall (SSB)	
Avfall fra bygg- og anleggsvirksomhet (SSB)	
Avfall fra tjenesteytende næringer (SSB)	Baserer seg på data fra store innsamlere og beregning av spesifikke mengder avfall per sysselsatt i ulike næringer. Utgis
Statistikk over avfallshåndtering (SSB)	Miljødirektoratet og fylkesmannen har iverksatt en egen rapportering fra avfallsanlegg for organisk avfall og slam.
Sammensetning av husholdningsavfall (SSB)	Bare gamle rapporter. Startet innrapportering av resultater fra plukkanalyser i 2017.
Statistikk over biler vraket mot pant (SSB)	Det har vært en utfordring i Norge tidligere hvor bilvrak inngikk i statistikken for husholdningsavfall. Nå presenteres mengdene husholdningsavfall hhv. uten og med bilvrak
Avløpsstatistikk (SSB)	Denne statistikken viser blant annet mengdene avløpslam som ofte kan gå til avfallsbehandling. Miljødirektoratet har utvidet denne innrapporteringen til å gjelde matavfall og andre typer avfall til biologisk behandling.
Utenrikshandelsstatistikk (SSB)	Import og eksport av avfall kan bygge på utenrikshandelsstatistikken. I tillegg så har myndighetene oversikt over en del av
Materialselskapenes og gjenvinningsindustriens statistikker over gjenvinning av ulike avfallstyper	Rapportering til Miljødirektoratet
Forurensning	Database for bedriftenes egenrapportering til Miljødirektoratet
EE-registeret (Miljødirektoratet)	

8.2 Tiltak for KOSTRA-rapportering 2018

Tabell 3 – Oversikt over tiltakene som er implementert i den nye veiledningen til KOSTRA-rapporteringen for statistikkåret 2018.

Tiltak	Merknad
Kategorisering av avfallet inn i skjema	<p>Det er lagt innen ny liste/hjelpetabell over avfallstyper som kommer innunder de forskjellige avfallskategoriene i rapporteringsskjemaet. Denne oversikten er spesielt oppklarende for fordeling av gjenvinningsstasjonsavfall på de forskjellige avfallskategoriene. Det er også lagt inn en presisering av at det er «Rene naturlige masser som jord, stein og grus» som ikke regnes som avfall, hvor ordet «naturlige» er nytt i definisjonen. Dette for å unngå at masser som kan likne slike naturlige masser blir holdt utenfor avfallsregnskapet.</p> <p>SSB må ta ut BA-avfall ved rapportering av norske mengder håndtert av kommunene under Municipal Waste. De har derfor lagt opp til en ny avfallskategori, Keramikk, tegl og annet mineralsk BA-avfall. Det er derfor lagt opp til i veiledningen å tydeliggjøre hvilke avfallstyper som skal føres hvor mellom denne kategorien, restavfall og avfall til deponi.</p>
Korrigerer for næringsavfall håndtert i kommunal regi	<p>Det er i veiledningen nå presisert at næringsavfall skal trekkes ut av de samlede avfallsmengdene før rapportering av husholdningsavfallet. Dette for å ivareta spesifikk informasjon om mengde husholdningsavfall pr avfallstype. Dersom det er gode grunner til at dette ikke lar seg gjøre må det oppgis i rapporteringen at næringsandelen er inkludert i de rapporterte mengdene, og andel næringsavfall kommer til fratrukk, men dette vil da gi mindre nyansert statistikk.</p>
Klargjøre definisjoner på behandlingsform, inkl. ombruk og materialgjenvinning	<p>For avfallstyper som går til forbrenning er det spesifisert at forbrenning med energiutnyttelse føres under egen kolonne, imens avfall som forbrennes uten energiutnyttelse føres under annen behandling med spesifisering av hva som ligger i annen behandling.</p> <p>Videre er det lagt inn ny og klargjørende definisjon av materialgjenvinning som i tråd med EU-direktivene påpeker at behandlingen i første instans skal forhindre utslipp som utsetter helse eller miljø i fare. Det er også gjort mer tydelige avgrensninger i forhold til hva som kan og ikke kan regnes som materialgjenvinning. Den nye definisjonen er som følger: Behandlingsformer hvor avfallsmaterialet brukes på nytt i produkter, materialer eller stoffer til det opprinnelige eller nye formål. Det omfatter ikke produksjon av materialer som skal brukes til drivstoff- eller energiutnyttelsesformål. Materialgjenvinningen skal resultere i verdifulle materialer og ikke i produkter eller materialer som kan utgjøre fare for miljø eller helse. Disponering av ulike typer masser som må legges på regulert avfallsdeponi skal ikke regnes som materialgjenvinning.</p> <p>Det er i veilederen også lagt opp til at ombruk som går igjennom en definert kontrollprosess i størst utstrekning bør rapporteres, herunder tekstiler og all ombruk ut fra avfall mottatt på gjenvinningsstasjoner.</p>
Målepunkt (materialgjenvinning)	<p>Det er presisert at alle kommuner skal kunne rapportere på den veide mengden avfall som leveres til et nedstrømsanlegg ut fra hovedformålet med prosessen. Er det et sorteringsanlegg med formål å sortere kildesortert materiale for å få ut det som kan sendes til</p>

	materialgjenvinning skal 100% av mengden levert rapporteres. Korreksjoner for tap i påfølgende ledd kan inntil videre ikke tas inn. Avfallstyper som kommer innunder samme avfallskategori, men som leveres til forskjellige nedstrømsløsninger fordeles på de relevante behandlingsformene med 100 % av mengden som leveres hver av løsningene.
Rapportering av plukkanalyser	Fra 2018 er plukkanalyser fra både restavfall og matavfall inkludert i rapporteringsskjemaet. Detaljert rapportering av matsvinn vil inngå. Her kan det være behov for ekstra veiledning, ev. at analyserapporter også sendes til Avfall Norge.
Hytterrenovasjon	Antall hytteabonnenter er erstattet med antall hytter/boenheter. Dette for å få en bedre korrigeringsfaktor for andel hytteavfall enn tidligere, da det kan være flere hytter på et hytteabbonnement.
Veiledningstjeneste – organisering	I den nye veilederen er supporttjenesten tydeliggjort. Veiledningstjenesten har følgende kontaktinfo: E- post: Kostra-support@ssb.no Telefon: 62 88 51 70 Telefontid: Man - fre: 09.00 - 15.00

8.3 Veileder for 2018-rapportering

Skjema 21C: Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon 2018

Veiledning for rapporteringsåret 2018

OBS - Se på klokka før du starter! På slutten av skjemaet skal det føres på tiden som er brukt til å hente fram nødvendige opplysninger og til utfylling ut skjemaet.

Generelt

Formålet med skjemaet er å hente inn data om mengder husholdningsavfall i kommunen og renovasjonsordninger innbyggerne har tilbud om.

Endringer i skjemainnhold fra forrige år:

- Under del 3 om mengder husholdningsavfall er det lagt til en ny avfallskategori Betong, tegl og annet mineralsk byggavfall.
- Under del 5 om plukkanalyser er det lagt til spørsmål om nyttbart og ikke- nyttbart matavfall.
- Det er også noen tekstlige endringer og presiseringer i årets skjema, f.eks. når det gjelder avfall fra husholdningene levert direkte til gjenvinningsstasjon og næringsavfall.

Skjemaet inneholder noen logiske kontroller. Svar som gis ett sted vil dermed avgjøre hvilke spørsmål som skal besvares andre steder i skjemaet.

Konkret veiledning er tilgjengelig på *i*- knapper ved siden av mange av spørsmålene i skjemaet.

Ved spørsmål kan KOSTRA svartjeneste kontaktes:

E- post: Kostra-support@ssb.no

Telefon: 62 88 51 70

Telefontid: Man - fre: 09.00 - 15.00

Definisjoner

Husholdningsavfall Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende. Dette omfatter avfall fra normal virksomhet i en husholdning (matavfall, emballasje, papir, kasserte møbler mm.). Vær oppmerksom på at større gjenstander fra husholdningen også er husholdningsavfall.

Disse avfallstypene inngår i rapporteringen av husholdningsavfall:

- Alt husholdningsavfall som oppsto i kommunen/regionen, både det som ble omfattet av henteordning og det som ble levert direkte til gjenvinningsstasjon eller annen bringeordning.
- Avfall fra private husholdninger, fritidsboliger, studentboliger, pleie- og omsorgsboliger regnes som husholdningsavfall.

Disse avfallstypene inngår ikke i rapporteringen:

- Kloakkslam
- Matavfall som hjemmekomposteres eller på annen måte disponeres av den som genererer avfallet.
- Avfall som er mottatt fra andre kommuner eller regioner, selv om det ble behandlet på avfallsanlegg i denne kommunen/regionen.
- Rene naturlige masser som jord, stein, grus.

Kommunalt innsamlet og mottatt næringsavfall Avfall som i type og sammensetning er tilsvarende husholdningsavfall, i samsvar med definisjonen over, og som samles inn eller leveres sammen med husholdningsavfallet i kommunen/regionen.

Alle kommuner som samler inn og mottar næringsavfall skal ha et selvkostregnskap hvor næringsavfall skal skilles ut og ikke være en del av grunnlaget for husholdningsgebyr. Tilsvarende skal man ved rapportering av mengder husholdningsavfall ha skilt ut andelen avfall som samles inn eller leveres fra næringsvirksomhet (eksempelvis institusjoner, kontorer, butikker, spisesteder, skoler, militærleirer, parkvesen, mm.). I årets rapportering skal man angi samlet mengde næringsavfall som er samlet inn og mottatt, men som skal være trukket ut av mengdene rapportert for husholdninger.

Avfallskategorier Avfallskode	Avfallskategori	Aktuelle undergrupper (varestrømmer)
1200	Papir, papp, kartong drikkekartong	Blandet papir/papp Kartong/drikkekartong Papp Aviser/tidsskrifter Bøker
1300	Glass	Blandet glassemballasje (1312) Vindusglass, ikke laminert (1332) <i>Ikke vindusruter med karm</i> Dersom glass- og metallemballasje samles inn sammen og mengdeforholdet ikke er kjent benyttes 10 % metallemballasje og 90 % glassemballasje
1700	Plast	Blandet plastemballasje (1729) Blandet plast Blandet hardplast EPS <i>Ikke gummi</i>
1400	Metaller	Metallemballasje (1411) Blandet metall (kompleksmetall) Magnetisk metall utsortert fra sentral sortering Ikke-magnetisk metall utsortert fra sentral sortering <i>Ikke EE-avfall, batterier, bilvrak, mm. Ikke metall fra utsortering av bunnaske</i> Dersom glass- og metallemballasje samles inn sammen og mengdeforhold ikke er kjent benyttes 10 % metallemballasje og 90 % glassemballasje
1500	EE-avfall	Hvitevarer Kuldemøbler Elektronikk (burvarer) Kabler og ledninger Lyskilder Varmtvannsberedere Annet elektrisk Røykvarslere <i>Ikke batterier og bilbatterier</i>

Avfallskode	Avfallskategori	Aktuelle undergrupper (varestrømmer)
1111-1125	Mat og annet våtorganisk avfall	Matavfall Våtorganisk avfall (inkl. tørkepapir og evt. planterester) Bioavfall Matolje Matavfall og kadaver mottatt ved gjenvinningsstasjon hvis utsortering og separat veiing <i>Ikke hjemmekompostert våtorganisk avfall</i>
1141-1149	Treavfall	Rent ubehandlet trevirke Blandet trevirke Paller/emballasje Tremøbler <i>Ikke bark</i>
1131	Hageavfall	Planterester (kvist, gress, mv.) Røtter/GROT Jord Bark Svartelistede planter (forbrenning), hvis separat veiing
1911	Tekstiler	Brukte klær, sko og accessoarer (tilbehør) Blandede tekstiler (alle typer) Tepper
9913	Utsortert brennbart avfall	<i>Gammelt felt som utgår i årets rapportering. Alt utsortert brennbart avfall, som ikke inngår i øvrige utsorterte fraksjoner rapporteres under restavfall.</i>
7000 og 8000	Farlig avfall	Impregnert trevirke Spillolje Maling, lim og lakk Sprayflasker Uorganisk farlig avfall Batterier Bilakkumulatorer PCB-vindusruter Klorparafin vindusruter Ftalater (vinylbelegg) XPS-plater/byggplater (med bromerte flammehemmere) PUR-skum Asbest Diverse farlig avfall

Avfallskode	Avfallskategori	Aktuelle undergrupper (varestrømmer)
	Annet (utsortert)	Keramikk, porselen, stentøy Asfalt Takpapp/Tjærepapp Madrasser Bildekk/gummi Bildekk på felg Fritidsbåter opptil 15 fot Gips Diverse ombruk (ikke ført under andre utsorterte fraksjoner som trevirke, metall, ol.)
	Utsortert i alt	Summering av utsorterte materialer
9911	Restavfall	Restavfall Blandet brennbart avfall Blandet ikke brennbart avfall Vindusruter med karm (ikke med PCB eller klorparafiner) Deponirest <i>Ikke bunnaske eller rejekt fra annen behandling</i>

Behandlingsformer

Behandlingsform	Veiledning
Ombruk	Å bruke om igjen produkter eller komponenter som ikke er avfall, til samme formål som i utgangspunktet. Regler for rapportering av ombruk er under endring. «Prepare for reuse» skal inngå i rapportering til EU. I henhold til definisjonen vil det bety at aktuelle gjenstander som gjennomgå en prosess som kontroll, vask, reparasjon eller liknende før ombruk rapporteres. Kommunene bør rapportere mengder tekstiler levert gjenvinningsstasjoner og som leveres til returpunkter som driftes av ulike organisasjoner. Videre bør kommunene rapportere alt registrert uttak av ombruksartikler fra kommunale gjenvinningsstasjoner hvor det er satt i system. Ulike typer mineralsk avfall som disponeres ubehandlet på et regulert avfallsdeponi skal ikke regnes som ombruk.
Materialgjenvinning	Behandlingsformer hvor avfallsmaterialet brukes på nytt i produkter, materialer eller stoffer til det opprinnelige eller nye formål. Det omfatter ikke produksjon av materialer som skal brukes til drivstoff- eller energiutnyttelsesformål. Materialgjenvinningen skal resultere i verdifulle materialer og ikke i produkter eller materialer som kan utgjøre fare for miljø eller helse. Disponering av ulike typer masser som må legges på regulert avfallsdeponi skal ikke regnes som materialgjenvinning

Forbrenning med energiutnyttelse	Forbrenning av avfall hvor energien utnyttes i større eller mindre grad. Gjelder både utsorterte rene forbrenningsfraksjoner og restavfall. Avfall som behandles ved forbrenning uten energiutnyttelse føres under behandlingsmåte; annen behandling.
Biogassproduksjon	Anaerob (uten tilgang på oksygen) nedbryting av våtorganisk avfall (matavfall). Nedbrytingen skjer ved hjelp av levende mikroorganismer uten tilgang på oksygen. Biogassen består i hovedsak av metan (ca 60 %) og karbondioksid (ca 40 %).
Kompostering	Aerob (med tilgang på oksygen) nedbryting av våtorganisk avfall (matavfall og hageavfall). Nedbrytingen skjer ved hjelp av levende organismer med tilgang på oksygen.
Deponering	Sluttbehandling hvor avfallet (ikke-organisk) legges på fyllplass/deponi.

2. Medlemskommuner

Denne delen skal være forhåndsutfylt av SSB. Sjekk at opplysningene stemmer. Det er mulig å gjøre rettinger i tabellen.

3. Mengder husholdningsavfall og behandlingsmåte av avfallet

Her skal det fylles ut hvor mange TONN utsortert avfall, av de forskjellige materialene, som samles inn fra husholdningene i kommunen. Mengdene fordeles på behandlingsmåtene *materialgjenvinning*, *kompostering*, *biogassproduksjon*, *forbrenning med energiutnytting*, *deponering* og *annen behandling*. I tillegg ber vi om utsorterte materialer til *ombruk*, selv om dette ikke regnes som avfall og ikke vil bli medregnet i summeringene i skjemaet.

Mengdene skal oppgis som utsortert og levert mengde avfall inn til angitt behandlingsform. Hovedformålet med behandlingen legges til grunn for valg av behandlingsform. Ved alle behandlingsformer vil det oppstå tap i prosessene som ofte vil bli restavfall til forbrenning med energiutnyttelse eller deponi. Mengdene skal allikevel ikke fordeles på ulike behandlingsformer. Det gjelder også ved levering til forbrenning med energiutnyttelse. Det pågår prosesser i EU for å se på flere målepunkter som også tar hensyn til aktuelle tap i verdikjedene, men det skal ikke tas hensyn til enda.

Materialene er angitt med nummerering fra Norsk Standard for avfall (NS 9431). Mengdene summeres automatisk.

Avfall som blir sortert ut for gjenvinning inne på anlegget, skal også føres som "Utsortert".

For definisjoner, se side 1. Husholdningsavfall i alt blir summert automatisk og er summen av alt utsortert avfall og restavfallet. Kontroller at summen stemmer med dine tall.

Spørsmål 3.3:

Restavfall til eksport er alt restavfall som sendes til andre land, uavhengig av behandlingsmåte.

Restavfall som samles inn med renovasjonsbil hos den enkelte husstand. Restavfall som innbyggerne bringer til gjenvinningsstasjonene skal ikke medregnes her.

4. Kontrollspørsmål

4.1 Avfall fra næringslivet som samles inn/leveres sammen med husholdningsavfallet

Hvis forbruksavfall fra næringsliv og offentlig virksomhet blir samlet inn og levert sammen med husholdningsavfallet, ønsker vi opplysninger om dette.

Ble avfall fra næringslivet samlet inn/levert sammen med husholdningsavfallet?

Hvis det krysses av for "Ja" kommer du videre til neste spørsmål. 6

Er det kommunalt innsamlet/leverte næringsavfallet inkludert i mengdene oppgitt som husholdningsavfall i 5.1?

Dersom slikt næringsavfall leveres/mottas, skal det som hovedregel trekkes ut av mengden husholdningsavfall før rapportering og det skal krysses av for «nei» på dette spørsmålet.

Oppgi mengde kommunalt innsamlet/levert næringsavfall, fortrinnsvis i tonn. Alternativt %-andel av total mengde

Total mengde næringsavfall som er samlet inn og mottatt skal oppgis, fortrinnsvis i tonn, alternativt i vekt-% av total håndtert mengde. Det skal kunne dokumenteres hvordan dette er trukket ut.

4.2 Avfall fra husholdningene levert direkte til gjenvinningsstasjon

Forekom slik levering?

Hvis kommunen har ordning for direktemottak av avfall fra husholdningene krysses det av for "Ja", hvis ikke krysses det "Nei".

Er dette avfallet inkludert i mengder husholdningsavfall oppgitt under del 3?

Dersom slikt avfall ble tatt imot skal det som hovedregel være medregnet i husholdningsavfallet og det skal da krysses av «ja» for dette spørsmålet. Samlet mengden av alle typer husholdningsavfall levert til gjenvinningsstasjon skal uansett oppgis.

Oppgi samlet mengde avfall fra husholdningene levert direkte til gjenvinningsstasjon

Her skal det oppgis samlet mengde levert gjenvinningsstasjon, i tonn.

5. Plukkanalyser

5.1 og 5.2

Det skal svares ja eller nei på om det er gjennomført plukkanalyser siste året. Hvis ja så skal det fylles inn mengder restavfall og våtorganisk avfall som ble analysert, i kilo.

5.3 Prosentvis fordeling av avfall etter plukkanalyse

Fyll inn mengden avfall av de ulike materialtypene, i prosent.

Se Avfall Norge sin rapport, "Veileder-plukkanalyser" (2015), for mer informasjon.

6. Kontroll mot forrige år

Fjorårets resultater for noen utvalgte størrelser vises, og tilsvarende tall beregnes for rapporteringsåret. For årets tall vil dette kun være foreløpige tall, det forventes at tallene kan endres noe ved publisering.

Hensikten med siden er å synliggjøre store endringer fra forrige år for oppgavegiver, slik at feil kan oppdages før innsending. Store endringer kan også ha naturlige forklaringer, og vi oppfordrer i så fall til å skrive inn en kommentar i kommentarfeltet på siste side.

8.4 Behandlingsform – fremtidig rapportering

Tabell 4 – Oversikt over behandlingsformene som avfallet skal rapporteres under ved KOSTRA-rapporteringen.

Behandlingsform	Definisjon og krav	Avfalls-behandling	Material- og avfallstyper
Forberedelse til ombruk	Kasserte produkter/gjenstander som gjennomgår en prosess før ombruk. Det er et krav at mengdene som faktisk går videre til ombruk etter prosessen registreres (vekt eller volum).	Sjekke/kontroll Vask Reparasjon Demontering og ombruk av komponenter	Tekstiler og tilbehør Møbler Bøker Elektriske og elektroniske produkter
Materialgjenvinning	Behandlingsformer hvor avfallsmaterialet brukes på nytt i produkter, materialer eller stoffer til det opprinnelige eller nye formål. Gjenvinning av organisk materiale inkluderes, men ikke energiutnyttelse eller produksjon av materialer som skal brukes til drivstoff- eller energiutnyttelsesformål. Tilbakefylling av organiske masser inkluderes heller ikke. Materialgjenvinningen skal resultere i verdifulle materialer som kan gjenbrukes, og ikke i produkter eller materialer som kan utgjøre fare for miljø eller helse.	Kverning Smelting Granulering Demontering/ oppsplitting Kompostering med utnyttelse av kompost Biogass-produksjon inkl. utnyttelse av biorest Pyrolyse hvor produkt benyttes i nye materialer (plast)+	Plast Papir Glass Metall Matavfall Trevirke Batterier Ledninger/Kabler (Inert avfall?)
Energiutnyttelse	Forbrenning eller produksjon av energiprodukt hvor varme og produkt brukes til energiformål, som oppvarming av hus og bygninger, elektrisitets-produksjon, drivstoff eller liknende. Behandlingen skal ikke utgjøre fare for miljø eller helse.	Forbrenning Biogass-produksjon uten utnyttelse av biorest Biobrensel/-drivstoff produksjon (-diesel, -bensin, -alkohol, pellets, osv.) Pyrolyse hvor produkt benyttes til energiformål Hydrotermiske prosesser	Matavfall Trevirke Plast Farlig avfall EE-avfall
Forbrenning u/energiutnyttelse	Forbrenning av avfall for destruksjonsformål uten at energien fra forbrenningen utnyttes. Behandlingen skal ikke utgjøre fare for miljø eller helse.	Destruksjon/ forbrenning	

Deponering	Midlertidig eller permanent oppsamling/henleggelse av avfall på egnet disponeringssted. Avhengig av hvilke typer. Deponeringen skal ikke utgjøre fare for miljø eller helse. Avfallsforskriften regulerer krav til forskjellige typer deponier avhengig av type avfall som skal deponeres.	Kategori 1: Deponier for farlig avfall Kategori 2: Deponier for ordinært avfall Kategori 3: Deponier for inert avfall	Betong Tegl Porselen
-------------------	---	--	----------------------------

8.5 Skjema for fremtidig rapportering

8.5.1 Tabeller

Henteordning/Innsamlingsordning

Avfall Henteordning (Inkludert returpunkter)	Mengde totalt (Tonn)	Mengde levert til: Forberedelse til ombruk Materialgjenvinning (inkl. biologisk beh. med utnyttelse av kompost/biorest) Energiutnyttelse Deponering (tonn)	Mengde husholdningsavfall (Tonn)	Beregnet mengde næringsavfall (Tonn)
Avfall 1				
Avfall 2				

Gjenvinningsstasjon

Avfall Gjenvinningsstasjon (Inkludert henteordning av avfall som normalt leveres til eller omlastes sammen med tilsvarende avfall)	Mengde totalt (Tonn)	Mengde levert til: Forberedelse til ombruk Materialgjenvinning (inkl. biologisk beh. med utnyttelse av kompost/biorest) Energiutnyttelse Deponering (tonn)	Mengde husholdningsavfall (Tonn)	Beregnet mengde næringsavfall (Tonn)
Avfall 1				
Avfall 2				

Figur 20 Prinsippskisse som illustrerer oppsettet for mengderegistrering i forslag til nytt KOSTRA-rapporteringsskjema.

8.5.2 Utfyllende opplysninger

For å kunne utføre en analyse av variasjoner i statistikken opp mot en del variable parametere og aktuelle korreksjoner kan det være behov for å rapportere endel nøkkelopplysninger:

- Antall boenheter
- Antall fritidsboliger
- Andel fritidsboliger hvor eier er bosatt i samme kommune
- Antall næringskunder henteordning
- Antall besøkende på gjenvinningsstasjoner husholdning
- Antall besøkende på gjenvinningsstasjoner næring

For å kunne vurdere kvalitet og innhold i statistikken kan det stilles kontrollspørsmål om grunnlag for å dokumentere fordelingen av avfall på de forskjellige systemløsningene og kildene:

- Antall avfallstyper som inngår i henteordningen (henteordning + returpunkter)
- Antall og type gjenvinningsstasjoner (store, små, stasjonære, mobile)
- Fordelt ut fra andel registrerte kunder
- Fordelt på beholdervolum henteordning
- Fordelt etter vektregistreringer henteordning
- Fordelt etter særskilte registreringer på gjenvinningsstasjoner
- Fordelt etter vekt på gjenvinningsstasjon
- Spørsmål vedrørende lekkasje og mulige avvik